

VI. SEJA CK ZK SLOVENIJE CK - ORGANIZATOR ZDRUŽEVANJA IN SINTEZ VSEH USTVARJALNIH SIL

Na VI. seji CK Zveze komunistov Slovenije so izvolili nove organe centralnega komiteja — predsedstvo, izvršni komitej in komisije. To je prvi korak, pravzaprav začetek temeljne preobnove Zveze komunistov, ki mora postati resničen idejni usmerjevalec družbenega razvoja. Zveza komunistov mora postati — kot je rekla v razpravi Celjanka Milena Stifter — resnična ustvarjalna sila. Najsposobnejša in najmočnejša arterija je treba usmeriti k članstvu in v družbo. Zveza komunistov ne sme biti vase zaprta organizacija, ne more in ne sme biti organizacija forumov.

Zakaj je bilo nujno naprej reorganizirati organe centralnega komiteja? Predvsem zato, ker je treba centralni komitej, če naj bo uspešen in učinkovit pobudnik in organizator nadaljnjih poglobljenih razprav o preobrazbi Zveze komunistov, bolj povezati s pobudami na različnih področjih družbenega življenja. Z novo organizacijo centralnega komiteja se preprečuje koncentracija moči odločanja samo v enem organu. Z njo se zmanjšuje možnost krepitve hierarhičnih odnosov. Posamezni organi niso v medsebojnem odnosu nadrejenosti in podrejenosti, temveč so enakopravni in enako odgovorni centralnemu komiteju.

Sklep o reorganizaciji organov centralnega komiteja, ki ga je sprejel centralni komitej na svoji sedmi seji, prinaša te nove novice: Komisije omogočajo vsem članom centralnega komiteja stalno dejavnost in vplivanje na oblikovanje predlogov in sklepov centralnega komiteja. Komisije naj postanejo oblika neposrednega delovnega povezovanja centralnega komiteja s članstvom, organizacijami ZK in z vsemi drugimi nosilci socialistične misli in akcije. Sklep jih obvezuje, da morajo obveščati centralni komitej o aktivnostih, stališčih in predlogih, ki so vznikli pri njihovem delu. Komisije naj resnično omogočijo odstraniti vse tiste ovire, ki so, kot je rekel v razpravi Leopold Krese, blokirale napredek novih miselnih tokov. Zveza komunistov naj bo pretvornik, ki sprejme vse, kar je pozitivno tudi zunanje, tudi ideje, ki niso prišle iz njenih vrst.

Predsedstvo razpravlja med seji centralnega komiteja o načelnih vprašanjih družbenega razvoja. Predsedstvo ne sprejema obveznih sklepov in navodil članstvu in organizacijam ZKS, temveč daje ustrezne predloge centralnemu komiteju. Predsedstvo nima izvršnih funkcij. Nosilci funkcij v državnih organih in nosilci drugih družbenih funkcij, ki so zvezane z oblastjo, praviloma ne morejo biti člani predsedstva. Za to omejitev je glasovalo 43 članov centralnega komiteja, medtem ko jih je bilo 32 proti. Prvi so zagovarjali omejitev s tem, da je treba načelo dekumulacije funkcij v procesu uveljavljati tudi za člane predsedstva. Drugi so menili, da to v sedanjem času ni nujno, ker predsedstvo tako in tako ne sprejema obveznih sklepov, temveč jih samo predlaga centralnemu komiteju.

Izvršni komitej ima izvršne funkcije centralnega komiteja. Funkcije v tem organu so povsem ločene od funkcij oblasti. Sklep vsebuje določbo, po kateri funkcionarji v državnih organih, skupščinskih telesih (razen poslancev) in drugi družbeni funkcionarji, katerih delo je povezano z oblastjo, ne morejo biti člani izvršnega komiteja.

Razloček med predsedstvom in izvršnim komitejem je potemtakem v tem, da predsedstvo išče splošna globalna izhodišča delovanja CK, izvršni komitej pa jih konkretizira in izvaja.

Pomembni sta še dve novosti: načelo pogojne vnoščne volilnosti in institucija odstopa. Sklep namreč vsebuje določilo, po katerem CK vsaki dve leti obvezno razpravlja o delu svojih organov in po potrebi razpiše nove volitve. Te organe lahko CK vsak čas zamenja, če se pokažejo delovne potrebe in naloge, ki zahtevajo drugačno sestavo teh organov ali če meni, da ne delujejo v duhu njegovih sklepov. Vsak član teh organov ima pravico do utemeljenega odstopa, centralni komitej pa lahko da politično-oceno odstopa, kadar meni, da je to potrebno.

Nekateri v centralnem komiteju so bili proti temu, da se z zdaj uvede načelo pogojne reelekcije, češ da stvar še ni dovolj pretehtana. Ko je tovariš Kavčič zagovarjal to načelo, je med drugim rekel, da so bile doslej nekatere funkcije preveč »zabite«. S teh funkcij so odhajali ljudje le takrat, kadar je kdo »odslel« z generalne linije Zveze komunistov. V prihodnje je treba postavljati funkcije tako, da bodo neprestano predmet osveževanja, menjanja, reelekcije.

Za člane predsedstva so bili izvoljeni: Viktor Avbelj, Tilka Blaha, Stane Dolanc, Vinko Hafner, Ivo Janžekovič, Vladimir Krivic, Franc Leskošek, Lev Modic, Milan Osredkar, Tine Remškar, Janko Rudolf, Janko Smole, Vida Tomšič, Janez Vipotnik, Boris Zihertl in Marija Zupančič. Člani predsedstva CK ZKJ (Edvard Kardelj, Miha Marinko, Ivan Maček, Lidija Sentjurc in Boris Kraigher) in člani izvršnega komiteja CK ZKJ (Roman Albrecht in Stane Kavčič) lahko enakopravno sodelujejo na sejah predsedstva CK ZKS.

Člani izvršnega komiteja so: Rudi Bregar, Marko Bulc, Miha Kosak, Stane Kranjc, Tone Kropusek, Andrej Marinc, Francisek Mirtič in Mitja Ribičič. Predsednik predsedstva je Albert Jakopič, sekretar izvršnega odbora pa Franc Popit.

UREDIMO VARSTVO OSTARELIH LJUDI PRIPRAVLJENOST ŠE NI VSE

DOMOVA NA POLZELI IN V GRMOVJU STA LE ZAČASNA REŠITEV

Varstvo ostarelih ljudi postaja iz leta v leto večji problem. Morda je tako tudi zato, ker nismo nikoli prišli dlje kot do te ugotovitve. Tako se bo, kot kaže, zgodilo tudi letos kljub temu, da je celjska občinska skupščina o tem že dvakrat razpravljala. Toda tudi zadnji sklepi so dokaj nerealni, če upoštevamo, da verjetno za njihovo realizacijo ne bo dovolj denarja.

Proračunska situacija namreč ne dopušča nikakršnega optimizma. In vendar so potrebe na področju varstva ostarelih ljudi velike; to toliko bolj, ker v mnogih primerih popušča osnovno pravilo ljubezni med otroki in starši — pomagati drug drugemu tudi takrat, kadar ni mogoče pričakovati povračila.

V centru za socialno delo so veliko razmišljali o najbolj primernih oblikah pomoči ostarelim ljudem. Mnenja so, da bi morali za podeljevanje denarne pomoči veljati enaki kriteriji, da je treba urediti evidenco gmotnih razmer podpirancev, da bi morali v krajavnih skupnostih organizirati pomoč ostarelim osebam na domu itd. Tudi zahteva upokojencev, naj bi v Celju končno le začeli graditi dom upokojencev, ni neutemeljena. Zato bi bilo prav, da bi sredstva, ki jih upokojenci vplačujejo v svoj sklad za stanovanjsko izgradnjo, v določenem odstot-

ku spet prenesli na komunalni zavod za socialno zavarovanje in bi s tem denarjem razpolagali izključno upokojenci. Oba doma oskrbovancev — na Polzeli in v Grmovju — sta namreč le zasilna rešitev za oskrbo in nego starostno oslabelelih. Razmere v domovih

je treba izboljšati, urediti notranje organizacijske pomanjkljivosti, zagotoviti denar za potrebe adaptacije oziroma novo lokacijo domov, omogočiti oskrbovancem, da tudi delajo, izboljšati higieno itd. Strokovna služba centra za socialno delo bo delo domov

nadzorovala in jim tudi pomagala pri organizaciji dela in življenja, zlasti pa bo morala poskrbeti za to, da bodo te predloge v domovih tudi realizirali. O tem naj poroča občinska skupščina, ki bo v primeru, da se stanje ne bo popravilo, poskrbela za izjemne ukrepe.

LETOVALO 93 OTROK

Letošnje poletje je letovalo v koloniji v Rovinju 93 otrok iz šmarske občine. 45 socialno in zdravstveno ogroženim otrokom je skupščina financirala 14-dnevno letovanje, poleg oskrbnine pa še 750 tisoč starih dinarjev za ureditev kolonije. Za letovanje ostalih 48 otrok so oskrbne stroške plačali starši oziroma njihove delovne organizacije. Največ otrok so poslali letovat iz steklarne Boris Kidrič — 18, zdravilišča Rogaska Slatina — 12, sledijo pa si gradbeno podjetje in Rogški Slatini, Zdraviliško gostinsko podjetje in drugi. Pričakujemo, da bodo delovne organizacije tudi prihodnje leto pokazale razumevanje za letovanje otrok svojih delavcev.

Na VI. seji CK ZKS je bil v izvršni komitej izvoljen tudi politični sekretar občinskega komiteja zveze komunistov v Celju ing. Andrej Marinc. Ob izvolitvi, ki pomeni nedvomno priznanje za njegovo dosedanje delo, želimo tov. Marincu čim več uspehov pri opravljanju te odgovorne funkcije.

V CELJU ZA DAN MRTVIH

Občinski odbor ZKB NOV Celje se je pred letošnjim dnemov mrtvih obrnil na vodstva šol, pionirske in mladinske organizacije, da bi tudi letos v svojih šolskih okoljih okrasili grobove padlih borcev in obeležja, za katera so prevzeli skrb. Osrednja svečanost bo ob grobnici narodnih herojev na Slandrovem trgu, kjer bodo med drugimi sodelovali z recitacijo igralci SLG, mešani pevski zbor učiteljskega in godba France Prešeren. Pionirski odredi osnovne šole na Hudinji bodo sodelovali pri žalni svečanosti, ob grobnici padlih borcev na Golovcu; program bo pripravilo združenje borcev Gaberje — Hudinja in Dolgo polje, medtem ko bo mladinska organizacija učiteljskega pripravila program za krajšo žalno svečanost v Starem piskru. Pionirski odredi ostalih šol naj bi se kot vsako leto doslej povezali s krajevnimi združenji borcev NOV.

VREME

Nekako do 24. oktobra suho ozlroma lepo vreme. Od 25. oktobra dalje močno deževje z ohladitvijo, sneg včasih do nižin, zlasti okrog 27. oktobra.

Občina Kruševac je 14. oktobra praznovala svoj občinski praznik, obletnico osvoboditve. V vrsto prireditvev se je uvrstila tudi otvoritev obrata VI. celjske tovarne EMO.

Na sliki vidimo predstavnike kruševske in celjske občine ter predstavnike obrata in podjetja EMO ob prihodu v obrat VI. Do tega dne so v obratu VI v Kruševcu izdelali 9.300 enajliranih kopalnih kadi, a v prihodnje računajo, da se bo proizvodnja še povečala. Delavci so zadovoljni, saj so jim narasli osebni dohodki od povprečnih 350 na povprečno 750 N-din. Vse dokazuje, da je organizacija obrata pravilna in pričakujemo lahko še nove uspehe.

Praznik bratske Čuprije

13. OKTOBER — PRAZNIK ČUPRIJSKE OBCINE — SPOMENICA IN PLAKETA O BRATSKEM SODELOVANJU S CELJEM IN DOBOJEM

Prejšnji teden smo zabeležili tri pomembne dogodke, ki jih moramo postaviti v vrsto tistih, ki govorijo o veliki povezanosti naših narodov. Tu gre za vlak bratstva in enotnosti, za obisk nekdanjih slovenskih pregnancev pri tistih srbskih ljudeh, ki so jim v najtežjih dneh 1941 na široko odprli svoja vrata in jih sprejeli kot svoje. Razen tega je konec prejšnjega tedna kolektiv celjske tovarne EMO odprl v Kruševcu svoj obrat, ki prav tako pomeni več kot pa samo prizadevanje za čim boljše izpolnjevanje proizvodnih nalog. In nazadnje proslava 13. oktobra praznika občine Čuprije, ki je 1941 sprejela veliko slovenskih pregnancev. Za nas pa je ta praznik pomemben tudi zavoljo tega, ker sta Celje in Čuprija navezala tesne prijateljske in bratske odnose.

Prebivalci Čuprije praznujejo 13. oktober kot svoj borbeni praznik v spomin r osvoboditev mesta, hkrati pa so letošnjo proslavo združili s počastitvijo 25-letnice vstaje jugoslovanskih narodov.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Kolone ljudi so stale ob Paki in zrlje v ožgane, od dima počrnele zidove. 329 gasilcev se je borilo z ognjem dve uri in ga končno premagalo, toda v pogorišču je ostalo za približno pol milijarde škode.

Ogenj je že tretjič zagospodaril v tovarni, tokrat najstrahotneje. Delovni kolektiv, ki je v minulih letih vlagal maksimalne napore, da bi proizvodno krizo premostil, kar mu je končno uspelo — je tokrat dobil nov udarec, nepričakovan in zato tembolj boleč. Posnetek prikazuje občane, ki so prišli od blizu in daleč. Zapis naših reporterjev na 3. strani.

(Foto: J. Sever)

PISMA

Klub je popolen- le deklet...

Nimam namenā razburjati duhove, izzivati kogarkoli na »pisarski dvobojs«, temveč želim reči besedo, dve, ne klubu v prid, ampak resnici na ljubo, o mladini, ki zahaja v klubske prostore. Ne bom odkril nič novega, ker so to dokaj »dobro« starih že nekateri pred menoj. Toda! Kdor je prebral v CT sestavek pod gornjim naslovom, se je morda zamislil, kot na primer jaz. In zakaj? Se

stavek »Klub je popolen — le deklet...« silno enostransko opisuje razmere v Mladinskem klubu, ne bom zloben če pristavim, da daje celo popolnoma drugačno sliko o dejanskem stanju. Pisec sestavka je javnosti predstavil mladinski klub in njegovo notranje življenje le na osnovi nekaterih opazk, ki so jih nekateri obiskovalci kluba vpisali v knjigo vtisov. Večina opazk je delo »anonimnih«, katerih duhovne kvalitete so morda res dvomljive. Velikokrat sem bil v klubu, se tam pogovarjal z mladimi in imam o večini njih drugačno mnenje. Soditi mlade in njihova početja ni lahko, posebej še, če ne živimo s njimi, če si ne »nadenemo« njihova leta, če ne govorimo z njih

hovim jezikom! V vsakem žitu je nekaj pleveli in tako je tudi med mladimi nekaj takih, ki so jim tuja iskrenost, pravičnost, tovarštvo... Ali bomo zdaj pripisali to vsem mladim? Bodimo pošteni in objektivni, kadar govorimo in pišemo o mladini.

Prav gotovo v mladinskem klubu še vse ni tako, kot bi moralo biti. Želim organizirati v njem še marsikaj koristnega in veselega hkrati. Pri tem so nam potrebne pridne mlade roke, ki jih v Celju ni malo (!), a vzporedno s tem tudi objektivna sodba tistih, ki jim je soditi dano. Vsaj to!

Zvonko Perlič

NIČ IZREDNEGA

Pri nas je še zakoreninjena navada, da družbo in družbene akcije ocenjujemo približno tako kot westerni: kolikor več žrtev, toliko uspešnejši film! Zato ni nič čudno, če se ekstremni tolmači v bistvu dobre, toda zahtevne parole »iti do konca«, ne navdušujejo preveč nad tonom, potekom in zaključki poteka plenuma ZKJ. Takšna mentaliteta doživlja svoje svetle trenutke, če odletijo politiki, funkcionarji, direktorji, priviligiranci in prisluškovalci, ne pa, kadar gre za dolgoročnojšo, mirnejšo in studioznejšo analizo spoznanja in za to, kaj je treba še spoznati in zgraditi na dolgi zgodovinski poti neke družbe.

Razumljivo, brionskemu plenumu od njegove nedvomne vrednosti ni mogoče nič odvzeti. Ob tem je treba reči, da naravi družbe, ki jo gradimo, njenim temeljem in logiki bolj ustreza kontinuirano konfrontiranje ob praktičnih vprašanjih napredka, v katerem se sile polarizirajo in menjavajo brez dram, kjer ljudi postavljamo ali jih odstavljamo, odvisno od tega, ali so za svoje ideje pridobili večino, ne da bi to, kakor je dejal Edvard Kardelj v Ljubljani, delali v smislu neke vrste državnih udarov. Brionski plenum je eden izmed tistih zgodovinskih dogodkov, ki daje takšnemu razvoju močen impulz. Toda ob tem je treba povsem jasno videti, da vrsta odstavitev in kazni ki jih izreka osnovne organizacije in partijski komiteji, nima nič skupnega s tem plenumom.

Tudi sam kot tak je peti plenum izreden dogodek. Vtem ko pri nas pišemo zadržane komentarje, govorijo v uglednih svetovnih časniki o reorganizaciji vrha zveze komunistov kot o senzacionalnem dogodku (pariški Monde na primer o »spektakularni reformi«, s katero, kakor pravi, se praktično ukinja »vsemogočni politbiro«). Lahko bi se vprašali kako to, da nas zunaj z redkimi izjemami vidijo boljše, kakor se vidimo sami!

Reorganizacijo pojasnjujemo s potrebo po »policentrizmu« na vrhu in s podobnimi modernimi pojmi iz ideologije delavskega gibanja, toda njeno bistvo in daljnosežnost je najenostavneje pojasnil Tito: »Stvari niso šle kot treba: Izvršni komite je bil inerten. V sekretariatu so bili do VIII. kongresa samo štirje člani. Tako smo se lahko pogosto sestajali, razgovarjali, dajali predloge. Sekretariat je bil, v glavnem, vodstvo. Prišlo je do tega, da smo v ozkem krogu razdelili funkcije. Marku smo dali mnogo... Kaj me je vodilo k predlogu (o reorganizaciji)? Eden od glavnih motivov je bil, ker sem videl, da prihajamo v težko situacijo, da se pri nas v ozkem krogu Rankovića ustvarja kult osebnosti, frakcijsko grupiranje... V nekem širokem forumu, predsedništvu, ki bo štelo 30 do 35 ljudi, bi bilo malo težje, da bi se posameznik vsilil, kajti ostali tovariši bodo onemogočili ustvarjanje kulta osebnosti...«

Ta logika ne potrebuje komentarja. Na planetu, kjer živimo, ni stišati pogosto, da bi voditelji govorili, kako nevarna je moč, ki jo imajo v svojih rokah sami in njihovi najbližji sodelavci. Pravilo je obrnjeno. Da bi prišli do Titovega zaključka in tistega, kar iz njega izhaja, ni dovolj, da imamo samo pogum, imeti moramo tudi občutek za čas in občutek odgovornosti pred zgodovino in socializmom. Mi, ki smo priče žalostnih lokalnih sekretarjev in lokalnih veličin, da nimajo v rokah dovolj oblasti, da bi izvajali »dobre sklepe«, do katerih prihajajo, bi morali s tega stališča ocenjevati pomen zaključkov petega plenuma, ne pa se izgubljati v skromnem žargonu organizacijske tehnične kombinatorike ali osebnih nagnjenj in sodbah o posameznih ljudeh. Očitno gre za nekaj, kar je v nadaljnji izgradnji samouprave demokracije mnogo važnejše. (Po Ekonomski politiki)

Letne konference v Konjicah

Na razširjeni seji občinskega odbora SZDL v Slovenskih Konjicah so obravnavali naloge v zvezi s pripravami letnih konferenc krajevnih organizacij. Odbori bodo poročali o svojem dvoletnem delu v času, ki je bil spričo reforme dokaj razgiban. V razpravi so med drugim ugotovili, da so nekatere krajevne organizacije svoje naloge dobro opravljale, kar velja še zlasti za Zreče. Skupaj je zdaj v konjiški občini 18 krajevnih organizacij SZDL, ki štejejo 8.521 članov. Po številu članstva je najmočnejša organizacija SZDL v Slovenskih Konjicah, sledijo Vitanje, Zreče in druga. V oceni dela sedanjih vodstev so na posvetovanju ugotovili, da je bil starostni sestav dokaj ugoden, saj so bili ustrezno zastopani tudi mlajši občani, kar je omogočalo uspešnejše izvajanje nalog. Nekoliko slabše so bile zastopane žene, kar bodo na bližnjih konferencah vsekakor morali izboljšati.

Ob tej priložnosti so poudarili, da bodo morali na bližnjih konferencah zelo konkretno razpravljati o izvajanju sprejetih delovnih programov v okviru krajevnih skupnosti. Pri tem so omenili, da je zlasti v novembru. V L.

Praznik bratske Čuprije

(Nadaljevanje s 1. strani)
Proslave v Čupriji se je udeležila tudi delegacija iz Celja, v kateri so bili predsednik občinske skupščine Zdravko Trogar, predsednik občinskega sindikalnega sveta Berne Strmčnik in predsednik občinskega komiteja Zveze mladine Stane Seničar. Celjani so se med drugim udeležili tudi slavnostnega zasedanja občinske skupščine v Čupriji, na kateri so jim domačini izročili spomenico in plaket o bratskem sodelovanju. Enako spomenico in plaket so dobili tudi predstavniki iz Doboja. Tako je prišlo po slavnostni seji celjske občinske skupščine, 20. julija letos, zdaj tudi v Čupriji

(pred kratkim pa v Doboju) do enakega priznanja o bratskem sodelovanju.
Na slavnostnem zasedanju v Čupriji je o pomenu praznika in uspehih ki jih je v letih po vojni dosegla čuprijska občina govoril njen predsednik, Miroslav Markovič. Tako je med drugim opozoril, da je znašal gospodarski potencial čuprijske občine ob osvoboditvi: tovarno, parni mlin, 59 privatnih trgovin, 35 gostiln in 79 privatnih obrtnikov. Zaradi takšne strukture gospodarske dejavnosti je bilo zaposlenih nekaj nad tisoč delavcev. Skupna vrednost proizvodnje pa je bila okoli 18.040 ton raznega blaga v

vrednosti okoli 60 milijonov novih dinarjev. (Račun po današnjih cenah). Poljedelstvo je bilo zapuščeno in slabo. V tem času je bilo v Čupriji okoli 8.500 prebivalcev, od katerih jih je bilo samo 12% zaposlenih.
Danes ima to mesto 16.000 prebivalcev, 28 gospodarskih organizacij, v katerih dela 4.447 ljudi in 50 kjer je zaposlenih 1570 prebivalcev. Organizacij družbenih dejavnosti, Skupaj proizvajajo okoli 98.000 ton različnega blaga, a stopnja zaposlenosti prebivalcev znaša okoli 50. Vrednost bruto proizvoda pa je večja za okoli trikrat. M. Božič

Reorganizacija vodilnih ogranov ZKS

Centralni komite ZKS je na svoji 5. seji imenoval komisijo za reorganizacijo Zveze komunistov. Postavil ji je dve nalogi: pripraviti predlog za reorganizacijo vodilnih ogranov in spodbujati ustvarjalne razprave o širši preobrazbi Zveze komunistov.
Komisija je svojo prvo nalogo delno že opravila. Pripravila je predlog za reorganizacijo ogranov centralnega komiteja, o katerem je CK ZKS razpravljala na svoji VI. seji, ki je bila v ponedeljek 17. oktobra. Po tem predlogu bo imel centralni komite več ogranov — komisije, izvršni komite in predsedstvo.
Komisije bodo demokratično ustvarjalna oblika idejnega razčiščevanja družbeno političnih problemov. Njihov pomen ne bo samo v tem, da bodo omogočale članom centralnega komiteja stalno dejavnost in aktivno sodelovanje v pripravah sklepov CK. Se več: komisije bodo omogočale, da bo centralni komite zbiral okrog sebe vse potence družbenega ustvarjanja, od kulture, prosvete, znanosti do drugih progresivnih dejavnosti. V komisijah bodo lahko delali tudi ljudje, ki niso člani centralnega komiteja.
Izvršni komite bo opravljal izvršne funkcije centralnega komiteja in bo delal kot enoten organ z notranjo delitvijo dela in osebno odgovornostjo. Člani izvršnega komiteja ne bodo imeli nobenih izvršnih funkcij v organih oblasti in funkcij v izvršnih organih družbeno-političnih organizacij. S tem naj bi preprečili vnovično kopičenje pooblastil v rokah izvršnega komiteja.
Predsedstvo bo nov organ centralnega komiteja. Njegova naloga bo, da bo med sejmami centralnega komiteja razpravljala o načelnih vprašanjih družbenega razvoja in politike Zveze komunistov. Skliceval bo tudi seje centralnega komiteja bodisi na lastno pobudo, na predlog komisij ali na zahtevo izvršnega komiteja. Člani predsedstva bodo po predlogu komisije sicer lahko imeli nekatere funkcije v organih oblasti, vendar bo tudi pri tem organu treba v procesu težiti k postopni deakumulaciji funkcij. Ker pa predsedstvo nima izvršnih funkcij, je manj nevarnosti, da bi si prilastilo kakršenkoli monopol.
Komisija je bila soglasna v tem, naj bi bili vsi organi — predsedstvo, izvršni komite in komisije — direktno odgovorni centralnemu komiteju in da torej ne bi bili v medsebojni hierarhični povezavnosti. S

tem bi bilo doseženo to, da dejavnost članov centralnega komiteja ne bi bila izčrpana zgolj s sejmami CK, temveč bi bila obsejna tudi v drugih oblikah in metodah dela. Taka notranja organizacija CK zagotavlja tudi čim večjo deakumulacijo funkcij in pristojnosti.
Izvršni komite bo imel sekretarja, predsedstvo pa predsednika. Oba bo volil centralni komite. Ta lahko zamenja kateregakoli svojih ogranov, če se pokažejo delovne potrebe in naloge, ki zahtevajo njegov drugačen sestav, ali če ne dela po njegovih sklepih. Vsak član kateregakoli organa ima pravico odstopa.
Na prvi seji komisije CK ZKS za reorganizacijo in razvoj ZKS so obširno govorili tudi o dilemi, katere naloge se lotiti najprej — obravnavanja bistvenih vprašanj glede vloge ZK ali reorganizacije vodilnih ogranov. Na koncu je prevladovalo mišljenje, da je preosnova ZK v okviru preobrazbe Zveze komunistov Jugoslavije naloga, ki terja daljši čas. Centralni komite jo bo uspešno izpolnjeval, le tedaj, če se bo prej reorganiziral, se pravi, če se bo tako organiziral, da bodo njegove prizadevanja za uresničevanje sklepov in smernic VIII. kongresa ZKJ in V. kongresa ZKS čim uspešnejša.

politikov, ki so prišli na seznam rdeče garde kot revizionisti in nedostojni predstavniki revolucije. Pričakujemo pa lahko, da bo rdeča garda spodnesla položaje tudi nekaterim, ki jih ni na spisku, saj nekaj

ZABELEŽENO ZA VAS NAPAKE SLOVENSKEGA GOVORJENJA

Nekje je bilo rečeno, da se bo problem spravilo z mrtve točke, ker se bo sicer vlekel v nedogled in sploh ne bo več viden, ker se ga v nedogled enostavno ne more več videti. Ko se bo torej problem rešilo, se bo pristopilo k reševanju vprašanja, katero se odlaža, čeprav se iznaša na različnih zborih, sejah in sestankih. Odlašanje ima za posledico, da se ga lahko odloži tudi na kakšno skrito mesto, kjer se ga enostavno ne more več najti. Da občani ne bi več iznašali problemov in vprašanj, se naproša kure, da bi iznesle in iznašale jajca, katerim bi lahko cena padla, v kolikor bi jih iznesle dovolj in bi prišlo na tržišče do zasičenja. Sigurno je, da se bo situacija popravila, saj se bo na primer cesto vendarle asfaltiralo in bo pristop možen tudi z avtomobili, kar zdaj zaradi manjkajočega asfalta se ni mogoče, zaradi česar se intenzivno dela na urejanju vprašanja

okrog asfaltiranja ceste. Prav tako se bo rešilo mrtvo točko pobiranja prispevka, katerega se bo pobralo na drugačne načine kot se ga je pobiralo do zdaj, ko se ga sploh ni moglo pobirati. Kar se tiče sredstev, je treba reči, da se ne more najti učinkovitega sredstva za povečanje sredstev in predstavljajo manjkajoča sredstva resen problem. Kaj se bo v to svrhu ukrenilo, se še ne ve, vsekakor pa se bo moralo nekaj ukreniti. Tako se je že sklenilo, da se bo uvedlo samoprizepek za odpravo manjkajočega dela sredstev. Diskutiralo se je tudi o možnostih za odpravo nekaterih pomanjkljivosti v zvezi s predstojecimi pripravami za izvajanje raznih sklepov, katerih se običajno ne izjaja. Na osnovi goraj povedanega je za pričakovati, da se bo stanje izboljšalo, kar pa na področju našega govorenja ne verjame Kozorog

V Moskvi so se sestali predstavniki osmih komunističnih strank, ki so v prvih dneh bivanja predvsem spoznavali obrambno moč Sovjetske zveze in znanstvene ter tehnične dosežke. Seveda so se predstavniki tudi pogovarjali, a vsebina njihovih razgovorov je ostala doslej neznana, četudi lahko domnevamo, da so se dotaknili nekaterih mednarodnih odnosov in tudi stališč do kitajske »kulturne revolucije«.

svojo nadaljnjo posledičnost tudi v odnosih med Evropo in ZDA. V zadnjem času so se razmere sil v neangažiranih deželah marsikje spremenile, kajti ponekod je zmagal zunanji vpliv, ki je spremenil tok

PO SVETU • PO SVETU • PO SVETU • PO SVETU • PO SVETU • PO SVETU • PO SVETU

podobnega napovedujejo njeni propagandni lepaki.
Generalna skupščina OZN, ki je zaključila prvi del razprave, je v tem času zasedanja obravnavala predvsem vprašanja južnovietnamske vojne in položaj v Jugovzhodni Afriki. Dosti manj razprave so posvetili ekonomski zaostlosti nekaterih dežel v svetu in nadaljnemu razvoju razoročitve.
Kljub sporazumu o prepovedi atomskih poskusov, ki je bolj ko ne v rabi, se tekma za atomsko oborožitev še vedno nadaljuje. Posebno poglavje v teh prizadevanjih je prav Zahodna Nemčija, ki se šteje za evropskega branilca zahodnih interesov. Sicer je položaj v Evropi bolj ko ne umirjen, seveda pa ne moremo računati na pomirljivost v francosko-nemških odnosih, ki imajo

razvoja. Zahod in velik del Evrope si namreč prizadeva, da bi ohranil svoj vpliv v Afriki, Aziji in Latinski Ameriki, zaradi česar skuša z bolj ko ne nestvarnimi obljubami pridobiti nekatere dežele v razvoju.
Seveda je potrebno ob tej prizadevanosti poudariti tudi prizadevanja drugih, predvsem Kitajske, ki skuša s politiko hujškanja proti imperializmu in imperialističnim revizionistom pridobiti predvsem številčno podporo za svoje načrte o vsestrani oboroženi revoluciji proti kapitalističnemu svetu. Takšna nihanja in labilnost so najbolj izražene prav v Afriki in nekaterih azijskih deželah, kjer se niso dosledno usmerjeni in v reševanju svoje zožene problematike ne najdejo svojega mesta v svetovnem položaju.

TRETJA KATASTROFA Šoštanjskih usnjarjev

• VEČ DESET METROV VISOK PLAMEN JE V ČETRTEK NA VEČER ZAVIL V ZALOST SOSTANJ. DELAVCI IN GASILCI SO REŠEVALI, KAR SE JE RESITI DALO.

• POZAR JE NASTAL V PROSTORU ZA VALJIKANJE USNJA. SKODO OCENJUJEJO NA POL MILIJARDE STARIH DINARJEV.

• PROIZVODNJA V OBRATIH, KI NISO POŠKODOVANI, SE REDNO NADALJUJE, MEDTEM KO SO DRUGI ZAPOSLjeni PRI REŠEVANJU KOŽ IN ODSTRANJEVANJU RUSEVIN.

Komaj se je Šoštanj v prvem mraku umiril, je ozračje pretresel pisk sirene. Nato šeden. Tulila je sirena na usnjarni.

«Gledala sem televizijo, ko je zatulila sirena. Pogledal sem televizijo,» pravi tovarnišča Pukmaister, ki dela v ekspeditu tovarne.

«Dvignila sem zaveso in pogledala proti tovarni, pa nisem nič videla. Ko je zopet zatulila sirena, sem se vznemirila...»

Tako je bilo z večino ljudi v Šoštanju in okolici. Tako, kot je vseposod, ko zatuli sirena. Ljudi prevzame strah.

«Pozneje je Šoštanj razsvetil plamen iz usnjarne. Bilo je grozotno,» nadaljuje tovarnišča Pukmaister, ki je kmalu za tem stekla v tovarno, toda, ker je ogenj uničil električno napeljavno in telefone, je tovarno zapustila in stekla na postajo milice, od koder je klicala na pomoč, informirala in iskala ljudi.

V četrtek popoldne je delalo le nekaj ljudi v populanski izmen. Vse je bilo kot po navadi. Stroj so brneli, delavci se borili za svoje norme. Nekaj po sedmi iz dneva in dan pride pred tovarno obratovodja JANEZ SLATNER. Ustavi se pri vratarju, ga pobara kako in kaj, zatem pa zavije v tovarno. Tako dela že leta in leta, dan za dnevno. Tudi v četrtek je prišel. Pred vhomom ga je ustavil znanec za kratek pomenek.

«Nenadoma zagledam Jožico, kako teče. Zatekla je vpiati: »NA KROMU GORJI! Skupaj z dožurnim gasilcem sva stekla v Stari krom. V prtiličju ni bilo nič, v prvem nadstropju nič. Zatem sva zagledala. Gorel je prostor, v katerem je stroj za valjkanje usnja. Spomnil sem se, kje je pesek za gašenje, toda ta je bil že obkrožen z ognjem.»

To je bil bajt tretji velik požar v Šoštanjski usnjarni. Okrog leta 1880 je bajt ogenj upepelil večji del takratne tovarne. 1906. leta so zgoreli vsi stari oddelki, nekdanja kopirna in strojarna. Strah pred ognjem je bil v usnjarni vedno prisoten. Zaposleni so izredno pazili, da ne bi prišlo do požara, kajti stari obrati so bili napojeni z masčobami...»

«Na ogenj smo v tovarni vedno pazili. Kot na oko,» pravi obratovodja Slatner. «Da ja ne bi prišlo do česa. Tokrat pa je izbruhnil tam, kjer ga ne bi nihče pričakoval...»

Delavca JOZICA MIKLAUVZIN je že s sedemnajstimi leti začela v obratu »Lak«, kjer je delala tudi v četrtek. «Okrog sedme ure in deset minut sem šla v star obrat. Ko sem prišla do stroja, kjer mehčajo kožo, sem skozi odprtino zagledala ob sodu za valjkanje na tleh, kako gori. Plamen se je naglo širil. Videla sem, da sama ne bom mogla ničesar

morali umikati. Ogenj se je razširil v obrat Garnjega usnja, na Krom I. in obrat Likanec-Luzarna.»

Ko smo hodili po opustošenih prostorih, iz katerih se je kadilo, so delavci reševali, kar se je rešiti dalo. Iz vode so vlačili kožo, ki jim je ogenj prizanesel, reševali so, tavali...

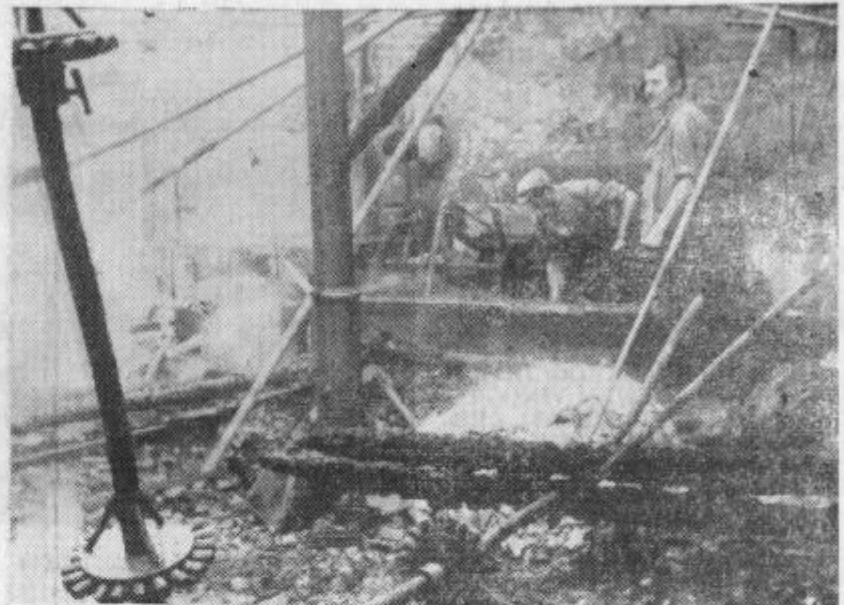
«To je katastrofa celega Šoštanja,» nam je dejal možakar, ki je več ur stal in gledal v pogorišče. Veste, kaj je to, to je, to je... ni našel izraza, zato je umolknil in naprej gledal v požrnele stene.

Direktor tovarne usnja v Šoštanju Leon Madronič nam je v razgovoru povedal, da cenijo škodo približno na 400 milijonov starih dinarjev. V to ocenitev štejejo okoli 25 odstotkov zazidane površine in vse stroje v teh površinah ki jih je uničil požar. Seveda še ni bilo mogoče takoj oceniti škode zaradi uničenih polizdelkov, ki so bili v času požara v predelavi, ker so delavci takrat še reševali ostanke kolikor toliko ohranjenih kož izpod rusevin in ogorkov.

Četudi je škoda velika, je direktor menil, da ne bo bistvenega izpada v proizvodnji, ker so ostali nepoškodovani vitalni obrati: energetika, kromovo usnje; le delno škoda bodo občutili v proizvodnji kromovega usnja zaradi izpada vegetabilne lužarne, vendar pa tehnično vodstvo predvideva, da bodo lahko lužili kože za obe vrsti usnja začasno kar na enem mestu.

Trenutno se opaža izpad proizvodnje zaradi poškodovanih energetskih vodov (voda, para), ki so potekali skozi poškodovane dele podjetja in zato je tudi prva skrb, da uredijo in usposobijo predvsem te vode. Ta dela bodo terjala sicer precejšen napor, a v podjetju pričakujejo, da jim bodo priskočila na pomoč tudi druga podjetja, saj so nekatera obljubila svojo pomoč že prvega dne in tudi poslala svoje strokovnjake v podjetje, da bi si ogledali, kje in kako bi lahko pomagali.

Proizvodnja v obratih, ki niso poškodovani, se redno nadaljuje,

medtem ko so vsi drugi delavci zaposleni pri reševanju kož in odstranjevanju rusevin, s čimer naj bi preprečili morebitne nesreče in slednjic pripravili teren za remont. Objekte bodo namreč porušili do tal, ker nimajo namreč nobene nosilnosti preden pa jih bodo začeli ponovno graditi, bodo potrebovali generalni načrt rekonstrukcije, ki ga bodo izdelali po že obstoječem idejnem osnutku.

Kaj je bil razlog za nastanek požara nam v razgovoru direktor Madronič še ni mogel povedati, pač pa je priznal in izrazil hvaležnost prisrebni delavki Jožici Miklavžini,

takoj omejiti požara, ker so bili obrati stari, lesene konstrukcije prepokane z masčobo in zato se je ogenj nadvse naglo širil. Kljub temu pa je 329 gasilcem iz 22 gasilskih društev uspelo, da so že po dveh urah zadušili požar, ki pa je dotle vendarle uničil lužilnico, zgornje usnje, stari kromov obrat in del objekta za proizvodnjo likanca.

Ko smo vprašali, kako je bilo urejeno glede požarno-varnostne zaščite v podjetju, nam je direktor povedal, da so imeli vse urejeno tako, kakor terjajo predpisi. Vendar so se vedno bali, da bi v tem starem delu izbruhnil požar, ker so poznali možnosti za razširitev ognja, zato so pazili na vsakem koraku, a kljub temu se je primerila nesreča.

Ob našem obisku delavci še niso vedeli o odločitvi samoupravnih organov. Večina, s katerimi smo govorili, je bila mnenja, da je treba kakorkoli znova zgraditi tovarno. Po skupinah so hodili gledat hidravlično stiskalnico, ki je zgorela... Samo na njej je škode za 20 milijonov...

V opoldanskih urah so že prve skupine začele z razčiščevalnimi deli. Najprej bodo očistili prostore, zatem izpraznili opremo, kolikor je je še ostalo. Ostali obrati delajo dalje.

Pomislite. Devetdeset let stari prostori, pa vendar — to je bilo del nas, tovarna pomeni Šoštanju več kot marsikatera tovarna drugemu mestu. Bilo je grozno. Ob dveh sem zaptistil tovarno, zvečer pa sem gledal, kako se golobi v letu zaganjajo v ogenj in padajo...

H. Savodnik
J. Sever

JANEZ SLATENSEK

«To ni gorelo, ogenj je tekel kot lava,» nam je povedal poveljnik tovarniških gasilcev FRANC TUS. «Širil se je z neverjetno naglico. Pomislite, da smo samo na enem delu gasili s 3.000 litri vode v minuti — pa smo se

JOZICA MIKLAUVZIN

ki je nemudoma opozorila na požar in vsem gasilcem ki so se z veliko požrtvovalnostjo lotili gašenja kakor tudi domačim delavcem, ki sopo magali povsod kjer se le mogli. so pomagali povsod, kjer so le mogli. Gasilci seveda niso mogli

JAVNI RED IN MIR V CELJU Področje mnogih problemov

Na zadnji seji celjske občinske skupščine so odborniki sklepali o osnutku odloka o družbeni pomoči, o nekaterih predlogih sveta za urbanizem, gradbene, komunalne in stanovniške zadeve ter sveta za notranjo politiko in splošne zadeve ter pred zaključkom poslušali še poročilo o delu komisije za izgradnjo statutarnega sistema. Kolikor bolj je bil zanimiv dnevni red, toliko bolj mlačna je bila razprava odbornikov, saj je sprva kazalo, da celo poročilo o javnem redu in miru ne bo povzročilo nobenega posebnega zanimanja. Kasneje pa so se na to točko dnevnega reda vrnili in prišpevali nekaj koristnih stališč.

V letu 1965 so v celjski občini obravnavali 898 kršiteljev javnega reda in miru, ki so storili 763 prekrškov. Med kršitelji javnega reda in miru je bilo 840 polnoletnih in 58 mladoletnih kršiteljev, kar pomeni, da narašča tako število prekrškov kot tudi njihovih povzročiteljev. V prvem polletju letošnjega leta pa so zabeležili že 520 kršiteljev javnega reda in miru. Prestopki pa si sledijo takole: najpogostejši so pretepi, posebno drzno, surovo in nedostojno vedenje na javnem kraju, motenje miru v zasebnih stanovanjih, nedostojno vedenje proti uradnim osebam, klatežstvo, beračenje in izmikanje delu, kršitev javne morale itd. Večini teh prekrškov botruje ponavadi alkohol in ugotoviti moramo, da tudi gostinci pri opravljanju svojega dela niso dosledni. Tako v mnogih lokalih točijo alkoholne pijače že močno vinjenim ljudem, pa tudi mladoletnikom jih povsod ne odrežejo. To nedoslednost bi jim lahko očitali tudi pri igranju za denar in ostalih prepovedanih igranj, saj je javna tajnost, da ljudje hazardirajo celo v nekaterih gostinskih lokalih. Verjetno bi bilo teh prestopkov manj, če bi bili gostinski delavci tudi moralno in materialno odgovorni.

Klateži, potepuhi, berači in ljudje, ki se izmikajo delu, so za milico in kriminalistično službo najbolj zanimivi. Ti ljudje tavajo po mestu in bližnji okolici, prenočujejo kar po koozolah, na železniški postaji in delavskih naseljih ter iščejo ugodne prilike za tatvine in druga kaznična dejanja. V preteklem letu so

takim vrstam ljudi dokazali kar 66 kaznivih dejanj. Med temi prestopniki so tudi ženske, celo precej mladoletnic, ki hodijo prenočevati v delavska naselja, kjer nadaljujejo svoje nemoralno življenje. Menimo, da bi morale delovne organizacije poudariti nadzorstvo v svojih naseljih in preprečiti ljudem, ki tja ne sodijo, ustvarjanje nereda in nemorale.

Cepprav je Celje mesto z izredno močno populacijo mladih ljudi in se to mora nekje odražati, pa je vendarle zaskrbljujoče, da iz leta v leto narašča število prestopkov, ki jih zagrešijo mladoletniki. V preteklem letu je bilo takih mladih ljudi kar 177, med njimi tudi 57 otrok in 27 deklet. Le-ti največkrat kradejo, vlamljajo, jemljejo tuja motorna vozila itd. Večina teh otrok nima urejenih družinskih razmer, ki seveda veliko pripomorejo k formiranju mlade osebnosti. Zato so odborniki pripravili, naj bi socialne službe v delovnih organizacijah pregledale tudi to, kakšni so njihovi delavci v privatnem življenju, saj se marsikdaj zgodi, da so prav starši

krivi za prestopke svojih otrok.

Ko so odborniki razpravljali o problemih zavarovanja premoženja v delovnih organizacijah, so ugotovili, da je večina vratarjev in nočnih čuvajev invalidnih in starejših oseb, ki svojih dolžnosti prav gotovo ne morejo najbolje opravljati — zlasti pa je ne bi mogli v primeru nesreče ali ropa, oziroma vloma.

V razpravi so odborniki precej govorili o delu miličnikov, pa tudi oni sami o svojih težavah. Predvsem jih namreč skrbi dejstvo, da je zelo malo fantov, ki bi se odločili za to službo in da so med njimi mnogi taki, ki nimajo popolne osnovnošolske izobrazbe. Ena prvih dolžnosti milice bo torej tudi, da bodo miličnike — ljudi, ki prihajajo v stik tudi z mnogimi tujci, čimbolje usposobili. Prav pa bi bilo, da bi jim nri njihovem ugodnem delu krepkeje pomagali tudi občani sami, ki se marsikdaj izognejo posredovanju, češ to je miličnikova zadeva. In vendar je javni red in mir tisto področje, ki ga lahko vzdržujemo samo s skupnimi močmi. I. B.

OB IZIDU KNJIGE DOKTORJA LUDVIKA REBEVŠKA Razstave tržišča in ekonomska propaganda

Pred dvajsetimi leti (1946) je ameriška zveza za ekonomsko propagando (Advertising Federation of America) sprejela načela dobre propagande, to je take, ki naj med drugim potrošnika pošteno informira in mu pomaga k pametnemu nakupu, za kar se je dolžna posluževati izključno ne najkompetentnejših podatkov, kazalcev in svetovalcev. Danes, dvajset let za tem, ravno v času, ko so se — kakor ugotavlja magister ekonomije Ludvik Rebeušek (Gospodarski vestnik 30. 9.) — slovenska naravna zdravilišča zaradi predpisa, ki jih je nepričakovano črtal iz osnovnega zdravstvenega varstva, znašla v položaju, v katerem jim večinoma grozi gospodarski polom, je izšla izpod njegovega peresa knjiga Raziskava tržišča in ekonomska propaganda v turizmu (s posebnim ozirom na zdraviliški

turizem). Delo moremo označiti kot priročnik v najboljsem pomenu besede za uporabo podatkov, navodil in idej, kako bi naša zdravilišča in sloh naša zdraviliško-turistična središča polno zaživela.

Knjigo, ki obsega 230 strani običajnega formata, je avtor razdelil na dva glavna dela. Prvi del posveča raziskavi tržišč (ločeno raziskavi povpraševanja in raziskavi ponudbe), drugi del pa ekonomski propagandi. Prvi del je za okoli 30 strani obsežnejši, kajti ekonomska propaganda (včasih smo se zadovoljili iz izrazom reklama) bo uspešna edino tedaj, če bo temeljila, da se izrazim z ameriškimi propagandisti, na »najkompetentnejših podatkih«, do teh pa privede le najresnejša, z vsemi znanstvenimi instrumenti izdelana raziskava tržišč

in enaka analiza tržnih pojavov — kot na običajnem trgu tako tudi na zdraviliško-turističnem. Tovrstna avtorjeva prizadevanja imamo priložnost spremljati že več let v Celjskem zborniku. Opozorjam na zadnjo razpravo v CZ 1965: Studij obiskovalcev zdraviliško-turističnih krajev v okviru raziskave tržišč. Obiskovalcev — »kupcev« zdraviliških uslug nekega zdraviliško-turističnega kraja ne pridobimo z enostavno, kamorkoli usmerjeno kolportažo bolj ali manj učinkovito kolportažo prospektov, temveč je treba poprej spoznati interes gosta, vzroke njegovega letovanja pa njegov socialni profil itd., itd. Ti in podobni momenti pa terjajo svoje propagandne prijeme. Zato torej: študij tržišča pred propagando! Magister Rebeušek ga — izkoriščajoč svojo razgledanost — opira tudi na izkušnje in

dognanja drugih turistično visoko razvitih dežel.

Prostor nam ne dopušča podrobnejšega vpogleda v Rebeuško knjigo. Zadostuje naj ugotovitev, da je prvo slovensko delo na področju ekonomske zdraviliškega turizma in tudi zato v ekonomski biblioteki nepogrešljiva knjiga.

Kot najpomembnejši propagator našega zdraviliškega turizma je knjigo izdala Zveza naravnih zdravilišč Slovenije.

G. G.

TOKRAT SMO TRETJIC OBIRALI,
PRVIČ JE TOČA, ZATEM SKORCI,
MI PA OSTALO

BRENTA BREZ DNA

● VSENAOKROG JE BIL
MIR, LE V ENEM VINOGRADU
JE BILO SLISATI CEB-
LJANJE OBIRALCEV.

● OBIRANJE GROZDJA NI
POEZIJA, TO JE TRDO CE-
Lodnevo delo s malico in litrom vina, če je delodajalec dobre volje.

● MEDTEM KO BRENTARJI
POLNIJO KADI, SPODAJ V
KLETI FANTJE STISKAJO, DA JE VESELJE.
TODA LETOSNJI ČUREK JE
NEKOLIKO SLABŠI...

VIRSTAJN, v mesecu vinotoku,
nekega sončnega dne.

Spodaj, ob ustju doline, v Golobinju se si moze udariti v roke. Bil je semanji dan. Možakarji z obeh bregov Sotle so otipavali živinčeta, vpili in namigovali, preklinjali in hvalili — kot na sejmu. Naprej je po vijugasti, s kotanjami prepleteni cesti prah sedal na solarje, ki so vihraje tlačili travo ob cesti.

Sonce se je upiralo v hrib. V trto in po rebri razsajane hiše. V gorici je bil mir. Trta je kot oskubljen

enega polnjenja. Stroj za mletje grozdja je enakomerno brundal.

»Letos bolj slabo kaže. Računali smo na 40.000 litrov, pridelali pa ga bomo nekaj nad 28.000 litrov. Toča je naredila svoje, zatem vreme, pa na koncu še škorci.«

V vinogradu je petnajst ljudi neutrudno skubilo trto.

Brente so grizle ramena.

Stari Franc Novak, ki je že osemnajsto leto pri zadrugi, je skupaj z Antonom Stančičem in Zeljkom krepko grizel z brento na hrbtu med trsi. Brente so nastavljali zdaj zgoraj zdaj spodaj v vinogradu, jih podpirali s palicami, da bi jih čas zatem znova oprtali.

Zeljko je odnašal od deklet, Stančič od žena in stari Novak od fantov ali pa obratno. Pristavljali so brento, kjer je bilo treba. Izpod

sklonjenih hrbtov je tu in tam prižuborel smeh, se razlil in ugasnil.

Dekleta so nagajala, žene se hudomušno nasmihale in podpihovale, fantje pa zardevali. Večina med njimi je lani zapustila šolsko klop. Ostali so doma, na kmetiji. To je ena izmed prvih generacij, ki je ostala v hribu.

»Kako fantje, da nič ne vriskate?«
»Petelin začne pet, ko mu greben zraste.« je hudomušno pristavila obiralka.

»Ko pa nimamo, da bi grlo namočili.« je dodal brentar.

»To bomo na večer.« je dejal rosen mladenič.

»Da te bo mama za ušesa?« mu je zabrusilo dekle. Krepko raščeno, s smehom v očeh, kot da bi lešnike trl je z nekaj besedami odpravljalo fante, ki so se po toliko in toliko

časa okorajžili in poskušali zbadati. Stančičeva žena jim je pomagala. Duhovito je očela junaka, da je gorica zažarela v smehu

»Kaj boš mijavkal. Ko pa pride večer, te požre noč, uboga para.«

»Zdaj se hvali, ko bi me pa moral objeti, se razjoče.«

»Glejte jih popotižere.« so zavpile žene, ko so zagledale brentarje, ki so Veri popili vino, ki ji ga je mož prinesel. Nekaj so pustili. Na dušek je izpraznila steklenico, si z roko obrisala usta in se zazrla v moža.

»Da ne boš pozabil skuhati korenja,« mu je zabičala. »Pa pristavi onega za jest.«

»Ali na kosilo ne greste?«

»Ne. Jemo enkrat na dan. Južina. Vsak svoje. Prej je bilo boljše, ko je bil upravnik Petan. Takrat smo imeli toplo malico, sedaj pa še tega ni. Si lahko predstavljate, kako to izgleda, ko se v mraku vrneš in začne kuhati kosilo.«

»Vi me boste uničile.« je stokal Zeljko in si oprtlal brento. Fanika in Justa sta mu pomagali.

»Kaj te že zopet prisiljujeta? je zarezala Staničeva žena. Dekletu sta zardeli, Zeljko pa opletal, kot da bi v vodo zagazil.

»Na brate, pij, ta je tu zrasel.« mi je dejal stari Novak, ko je obratovodja poslal dva litra vina obiralcem. »Da bi brentarjem brenta ne bila težka — več pa ne, da se ne bi zapletali.«

Verjel sem staremu Novaku, namreč to, da je tu zrasel. Vino je bilo staro, če bi bil mož, bi že dvomil, kajti ljudje šušljajo, da so iz Šmarja precej srbskega grozdja zvozili v Jelšin grad, da so pred dnevi v Virstanju tovarnjaki pripeljali podobno grozdje, toda obratovodja je to zanikal. Šele na koncu mi je zaupljivo dejal, da je to sicer res, vendar bodo vino prihranili za domač vinotok, ker bo cenejšje. Seveda bo imelo originalen naziv, nikakor virstanjski. Razumljivo, ker je virstanjsko vino samo eno, sreča pa ga redko.

»Veste, to grozdje je bilo kupleno za Sad-sok. Za predelavo,« mi je pojasnjeval Stanko Černelič, obratovodja.

»Cuhte. Ali so ljudje dajali kakšne čudne izjave? O normah in o teh stvarih, veste o tem oni ne vedo, pa vam bom jaz povedal!«

Niso izjavljali ničesar, ker ne vedo, kako jih bodo plačali, menili pa smo se o marsičem, o grozdju, zasluzku in trgatvi. Ker je bila tega dne trgatve. Vriskal in pel pa ni nihče. Mogoče na večer.

J. Sever

Kmetovalci pozor!

Nudimo vam pod najugodnejšimi pogoji nakup traktorja Zetor 2011 — 25 KS, po ceni 23.130 N-din plus davek in jermenica 555 N-din plus davek. To je traktor odlične kvalitete, preizkušen tudi pri nas in sodobno opremljen za najbolj zahtevnega koristnika, saj ima dvostopenjsko sklopko, kompresor, hidravlične zavore. Nanj lahko priključimo vse priključke sistema Ferguson, po želji tudi jermenico.

Originalne bočne kosilnice in plugi bodo v prodaji do spomladi.

Ne zamudite ugodne priložnosti.

Naročila in informacije sprejema Agrotehnika poslovalnica Celje, Aškerčeva 19 — telefon 34.65.28.08.

gajzla z občeti samevala in vihrala v utrujen jesen.

Malo pred Banovino je skupina žena, deklet, fantov in treh moških žulila ob cesti kruh in salamo. Imeli so malico. Vsak svojo.

Tudi na Banovini je bil mir. Izprežena vola sta prežvekovala, v kleti so fantje vlagali grozdje v prešo, na vrtu je tovarišica s plaščem iskala žet, približeval se je čas kosila, vinotoč je sameval s svojimi praznimi stoli.

Niti en vrisk ni razparal nebo.

In vendar je bila trgatve.

»Kaj bi o tem pisali? Beremo. Kaj je na tem zanimivega?«

»Bratev.«

»Dobro, bratev, pa to ni ne vem kaj. Pač beremo, tako kot povsod.«

»Ze prav, toda to je obdobje leta, ko se...«

»To je čas, kot vsak drug. Delo, kot vsako drugo.«

Suhljat, od sonca zagorel možakar me je nezaupljivo odpravljal. Bil je obratovodja.

»In kaj bi pisali?«

»O trgatvi, o ljudeh, o grozdju, o, o, o...«

Končno sva se toliko sporazumela, da me ni pognal. Lazil sem okrog, pokukal v klet, kjer je Vinko Sarlah stiskal mošt, zrl v Franca Počivavška, ki je s tovarišem tekal okrog kamna na leseni preši, da bi jo »obesila« in poslušal, kako je iz prešbe curljalo. Tisoč, dva tisoč, nekoč tudi tri tisoč litrov mošta iz

Gradnja bi bila lahko večja če...

KAJ IN KJE BODO GRADILI OBČANI ZALSKE OBČINE

ZALSKO STANOVANJSKO GOSPODARSTVO JE DOSLEJ IZDELALO PRAKTICNO PRVE OSNOVE URBANISTIČNEGA UREJANJA NASELJ NA PODROČJU OBČINE. POLEG NOVIH STANOVANJSKIH SOSESK BODO V PRIHODNIH LETIH DOGRADILI NEKATERA NASELJA: SE VEČ BI LAHKO GRADILI, ČE NE BI BILA SREDSTVA ZA STANOVANJA RAZDROBLJENA.

V dveh, treh minulih letih so na področju žalske občine zgradili veliko stanovanjskih blokov in individualnih hiš. Samo v zadnjih dveh letih so na tem področju zgradili skoraj več kot pa v minulih dvajsetih letih. Razvijala so se predvsem večja naselja, kot Zalec, Sempeter, Prebold, zlasti po formiranju stanovanjskega gospodarstva, ki je začelo voditi stanovanjsko in gradbeno politiko na področju občine ter pripravilo osnove urbanističnega razvoja naselij.

V obdelanih naseljih so zajeta predvsem večja naselja, s predvidenimi soseskami in novimi zazidalnimi okolišmi. Največji razvoj bo vsekakor dosegel Zalec kjer so že letos za zazidavo in komunalno ureditvijo zaključili sosesko DOM I. Poleg te soseske gradijo še sosesko Ložnice, kjer je že zgrajenih 17 in

dividualnih hiš, tri stolpnice, v kratkem pa bodo začeli z gradnjo doma za upokojence, v katerem bo 15 stanovanj ter prostori za družabno in družbeno aktivnost. To sosesko so delno že tudi komunalno uredili. Do prihodnje pomladi bo del soseske imel že tudi urejeno javno razsvetljavo.

Poleg teh dveh sosesk urejajo in za zazidavami zaključujejo še Sose-sko II., Benetke in Poreber. Na tem območju prevladujejo predvsem individualne hiše. V treh soseskah: na Ložnici v Benetkah in na Porebri so že do letos zgradili 53 individualnih hiš.

PREBOLD

Tu bodo zgradili sosesko Terasa, ki je komunalno že urejena. Poleg tega je tu zgrajenih 21 od 33 hiš,

kolikor je predvidenih. V prihodnje bodo na tem območju zgradili še 9 stolpnic s po 9 stanovanji. Poleg tega bodo uredili tudi sosesko II. Tu že gradijo dve stolpnici, v katerih bo 40 stanovanj. Tudi komunalna ureditev je v teku. Cestišča so uredili do asfaltiranja, edini problem je trafo postaja.

Po urbanističnem načrtu je predvidena tudi soseska III, ki jo bodo uredili v prihodnjih 15 letih.

SEMPETER

V Sempetru so v nekaj letih gradili pospešeno, uspeh tega je nekaj stanovanjskih blokov, zatem pa je stanovanjska gradnja zamrla. Pred dvema letoma so začeli z izgradnjo soseske Dobrtešnica, ki je že skoraj zaključena, razen 17 individualnih hiš, ki jih še grade. Uredili pospešeno, uspeh tega je nein censto, razen dela, ki bo služil kot dostop k spodnjemu delu Šempetra.

V soseski Škorenj grade 26 objektov, 6 je že gotovih. Uredili so že v glavnem tudi vodovod in ceste. V Šempetru je občutno pomanjkanje obratnih sredstev za odkup zemljišč. Poleg tega pa v tem kraju lastniki zemljišč močno navijajo cene. Zato je lokacij kljub velikemu povpraševanju manj.

POLZELA

Polzela je v nekaj letih doživela izreden razvoj. Tu gre vsekakor za pametno politiko Tovarne nogavic, ki vlaga velikanska sredstva v stanovanjsko izgradnjo. Doslej so začeli graditi 109 stanovanj, od katerih je 69 že zgrajenih. Tu mislimo na sosesko Center. Zemljišča za sosesko III še niso nacionalizirana. Prebivalci te soseske se niso strinjali z urbanističnim projektom. Po dosedanjih predlogih bi naj v tej soseski začeli graditi 80 hiš. To bi bile v glavnem zazidave. Tudi tu nastopa vprašanje odkupa zemljišč, ker tudi tu lastniki postavljajo izredno visoke cene. Z ureditvijo te soseske bi za približno pet let uredili stanovanjske probleme Polzelanov. V soseski Parizele bodo letos svoji državljski vesti.

STARI PEREČI PROBLEMI

Na zboru volivcev na Dolgem polju je prevladovalo mnenje, da je ta mestni predel zastavljen in da se zato prebivalci vsako leto srečujejo z istimi starimi problemi. Tako je na primer še 10 kilometrov makadamskih cest, med katerimi povzroča največ kritičnih pripomb Vruncova, ki jo »asfaltirajo« vsako leto znova, asfaltirana pa ni še danes. Zdaj je (najbrž zaradi omejitve električne potrošnje) celo v tem. Mestni okoliš, ki naj bi štel po urbanističnem programu čez trideset let 12 tisoč prebivalcev, je danes skoraj brez trgovin, če ne upoštevamo siromašnega trgovskega lokala ob Dečkovi cesti in nove samopostrežne trgovine, ki pomeni re-

nih hiš, ki še zdaj niso prijavili svojih površin, bi morali to storiti po svoji državljski vesti.

šitev le delno, saj tu, kot kaže, še dolgo ne bo tudi tistih servisov in obrtnih delavnic, ki skupaj z živilskimi prodajalnami pomenijo oskrbo. Spricho poplavnega terena bo namreč vsa izgradnja razen srednje visoke in visoke stagnirala vse dotlej, dokler ne bodo opravljene regulacije. To pa je perspektiva nekaj let.

V prihodnosti je na Dolgem polju predvidena izgradnja lahke industrije (med Kersnikovo, Dečkovo, Ipavčovo ulico in železnico oziroma savinjsko magistralo). Etolet se je delno že, žična pa se bo preselila, kadar bodo za to finančni pogoji. Avtobusno podjetje bo ostalo, prav tako Pohištvu, poleg prostorov avtomehaničnih delavnic, ki so v glavnem zgrajeni, je predvidena še izgradnja benčinske črpalke, obrata za ra-

zvoj zlatarne itd. Individualna in blokovna izgradnja bo usmerjena v tiste obrabne mestne predele, kjer je teren ugodnejši.

Na zboru volivcev je bilo slišati vprašanje, kolikšen je vpliv občinske skupščine na podjetja, ki onečiščajo zrak. Diskutantni so se sklicevali na zvezni zakon, ki določa dopustno stopnjo onečiščenja, ki smo jo v Celju vsekakor daleč presegle. Pri tem so menili, da odškodnina, ki jo podjetja plačujejo, ni nič v primerjavi s posledicami, ki jih nosi zdravje občanov. Problem bi bilo enkrat za vselej spraviti z dnevnega reda, tako da bi prizadeta podjetja uredila čistilne naprave. Prav tako so občani predlagali, da bi poenostavili postopek plačevanja prispevka v sklad za uporabo mestnega zemljišča, tako da ne bi bilo treba hoditi s položnico na pošto, marveč bi zadevo rešili v okviru hišnih svetov in prispevek pobirali hkrati z najemninami. Lastniki individual-

Kdaj z mrtve točke?

Krajevne skupnosti na območju laške občine so bolj ali manj aktivne le tam, kjer so v vodstvu ljudje, ki tudi sami delajo. Praksa je pokazala, da za dobro delo kakšne krajevske skupnosti ni odločilno vedno le denar, temveč organizacija dela in izpolnjevanje sklepov. Krajevne skupnosti so iz občinskega proračuna dobile vsaj najnujnejša finančna sredstva, redke pa so tiste skupnosti, ki so si skušale zagotoviti del sredstev same. Programi dela so namreč tako široki, da bo za realizacijo denar iz proračuna premalo.

Doslej so bile najuspešnejše krajevne skupnosti v Laškem, Rimskih Toplicah, Radečah in Sedražu, drugod bo potrebna še organizacijska pomoč. To naj bi prevzele organizacije SZDL. Ponekod so računali, da bodo že z ustanovitvijo krajevne skupnosti rešili vse komunalne in druge probleme, niso pa mislili, da je treba za delo in reševanje problemov angažirati občane in zlasti delovne organizacije.

Krajevna skupnost v Laškem je naredila dosti več kot je kdo lahko pričakoval. Zavzela se je za ureditev pokopališča, ki je bilo zelo zapuščen, prav tako pa tudi za gradnjo mrliške veže, ki bi bila več kot potrebna. Načrt za gradnjo je sicer že več let v razpravi in del finančnih

nih sredstev je bil že zagotovljen, vendar je vedno prišlo kaj vmes, kar je onemogočilo gradnjo. Tako se z odlašanjem večajo tudi sredstva. Vzrok za odlašanje je baje iskati v nekakšnih »daljnosežnih« načrtih, po katerih naj bi prav čez sedanje pokopališče zgradili mednarodno cesto in bi bila tako tudi gradnja mrliške veže le začasna pomena. Ker vse kaže, da do gradnje ceste še ne bo prišlo tako kmalu kot so si nekateri predstavljali, bo vprašanje mrliške veže rešiti čimprej. Krajevna skupnost v Laškem si prizadeva,

da bi angažirala tudi prebivalce in njihovo sodelovanje. Morda bo spričo omejenega proračuna iskati delno rešitev za gradnjo v krajevnem samopriskupku, o čemer bi kazalo razpravljati tudi na zborih volivcev. Treba je vedeti, da bi mrliška veža v Laškem rešila problem ceremonialov, ki jih zdaj srečujemo na cesti II. reda, kamor pa spričo vse večjega prometa niti ne sodijo. Verjetno prebivalci Laškega zaradi aktualnosti problema ne bodo držali križem rok in odrekli sodelovanja.

T. K.

Trgatev, da je kaj

Pred lepo urejenim otroškim vrtcem v Vojniku je stala iv soboto velika skupina otrok. Vsak je imel v rokah košarico ali majhen cekar v roki pa belo vetrnico, ki jo je rahel vetrič kdaj pa kdaj zavrtel v veliko veselje njegovega lastnika. Otroci so se pripravljali na »pohod« v vinograd, kjer jih je čakalo sladko grozde. Trgatev grozda je varovancem otroške varstveno vzgojne ustanove Tončke Čečve — z oddelkoma v Vojniku in Skofji

vrstniki. Tudi na klopi, kjer hočejo vsi sedeti, je nenadoma premalo prostora in bolj ko popravljamo odtrgano desko na njeno mesto, z večjim veseljem jo otroci zrinejo na tla. Kdo ve, kaj bi še bili ukrenili, če se ne bi izza ovinka že pokazale prve vetrnice in z njimi živahno žlobodranje razposajenih otrok. Ljubezni gospodar nam je ob pot privezal oslička. Osel zariga in potem nekaj minut rigajo vsi »obiranci«. Osliček brca in otroci tudi brcajo. Komaj si napasejo radodovednost pri osličku, že so na vrsti zajčki, ki so nekoliko prestrašeni zaradi tolikšnega zanimanja. Potem pridejo na vrsto še prašički in čisto na koncu tisto, zaradi česar smo pravzaprav prišli: na pravih trsih v strmeh vinogradih visijo grozdi, lepi, sladki grozdi. Vsak otrok utrga enega, ga nese h kadi s čisto vodo, opere — in začne se pojedina...

Pred menoj obstoji Nina. V roki ima napol obran grozd. »Veste, »šica«, pravi. »Jaz pojem veliko grozda,« in me pričakuje pogleda. Ta prava »šica« hitro seže v košarico in ji da drug grozd. »Verjetno se ga bo letos prvič najedla,« reče bolj zase kot komu drugemu.

Alenka je še premajhna, da bi znala jesti grozde. Zato jagodo samo pregrizne in olupek žalostno vrše na tla. Toda, naj raje nihče ne poskusi, da bi ji pomagali! Grozd je njen in če drugi sami trgajo jagode, jih bo tudi ona!

Tovarišice pa brišejo noske, zavzejo rutke, odganjajo otroke od tako ljubeznivega in vendar brajočega oslička, tekajo za ubežniki, kličejo po imenu deset in deset otrok... Gospodar stoji ob strani in opazuje veselje. Ni mu hudo za pomečano travo; kaj je to v primerjavi z radostjo, ki žari z teh zardelih lic!

In ko se potem z desetimi »čmrliji« spet spuščam po bregu navzdol, sem bogatejša za njihov lep dan. Na skrivaj pobožam popacana lička — in spet vrnem Petra, ki jo je porisal za vogal...

I. B.

Lesni Industrijski kombinat »Savinja« — Celje razpisuje javno ustno licitacijo za odkup:

- dela prizidka skladišča, kri-tega z bobrovcem, zazidalne površine 190.82 m². Izklicna cena 4.579,68 N-din.
- dela prizidka skladišča kri-tega s pocinkano pločevino, zazidalne površine 136.30 m². Izklicna cena 3.371,20 N-din.
- prtilične stavbe, krite s pločevino in salonitom, zazidalne površine 50.51 m². Izklicna cena 1.212,24 N-din.

Kupec mora zgradbo porušiti sam in tudi odpeljati ves neuporabni material, ki nastane pri rušenju.

Interesenti morajo pred pričetkom licitacije položiti 10% varščino od izklicne cene.

Licitacija se vrši dne 25. oktobra 1966 ob 8. uri na Lesno industrijskem kombinatu »Savinja« Celje, Mariborska 116.

Če ob napovedani uri ne bo interesentov iz družbenega sektorja, se licitacija ponovi za privatni sektor 1 uro kasneje.

vaši — že običaj in prav gotovo največji dogodek, med zimo, ko jih obišče dedek Mráz in jesenjo, ko je na vrsti trgatev.

Od vrta do vinograda je sicer samo dobrih petnajst minut hoda, vendar je tudi to za najmanjše predolga pot. Deset jih nabašemo v fička in hajdi po klancu navzgor. Tam potem čakamo na ostale. Pa se Peter požene po travnatem pobočju in, kot bi se udril plaz, za njim še ves ostali drobiž. In za njimi me, da bi jih ustavile, predno bodo z noski podrgnili roso travo. Potem jo eden od njih mahne navzgor po koložu in za njim spet vsi njegovi

večerni film (Ljubljana): 22.00 Zadnja poročila (Ljubljana).

SOBOTA, 29. 10.
9.40 TV v šoli: Glasbena začetnica Krleža: V taborišču (Zagreb); 14.50 TV v šoli — ponovitev (Zagreb); 17.10 Poročila (Skopje); 17.15 Urni Peter — lutkovna oddaja (Skopje); 17.35 Kje je, kaj je — mladinska oddaja (Beograd); 17.50 Reportaža (Skopje); 18.10 Vsako soboto — pregled TV sporeda (Ljubljana); 18.25 TV obzornik (Ljubljana); 18.45 Režviran čas (Ljubljana); 19.10 Oddaja komorne glasbe (Skopje); 19.40 Cik-cak (Ljubljana); 20.00 TV dnevnik (Beograd); 20.30 Sprehod skozi čas (Ljubljana); 21.00 Humoristična oddaja (Beograd); 22.00 Serijski film (Ljubljana); 22.50 Art Farmer — oddaja iz cikla Jazz festival na Bledu (Ljubljana); 23.15 Zadnja poročila (Ljubljana).

RADIO CELJE

Nedelja, 23. oktobra: 11.00 — napoved časa in programa, 11.05 — pogovor s poslušalci, 11.20 — obvestila, 11.30 — za nedeljsko razvedrilo, 11.45 — naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 12.45 — Jože Volford: Od umetnika zahtevam... 13.00 — zaključek oddaje.

V dnevih od 24. do vključno 29. oktobra bodo želje poslušalcev vsak dan na spredu od 16.00 do 17.00, celjska kronika ob 17.00 ter obvestila ob 17.15. Razen tega bodo še naslednje oddaje:

ponedeljek, 24. oktobra: 17.25 — športni pregled, 17.40 — iz opernega sveta;

torok, 25. oktobra: 17.25 — naša reportaža, 17.40 — glasba z izposojenih plošč;

sreda, 26. oktobra: 17.25 — iz dela celjske občinske skupščine, 17.35 — glasbena med-igra, 17.45 — iz delovnih kolektivov;

četrtek, 27. oktobra: 17.25 — radijski felj-ton, 17.40 — domači ansambli;

petek, 28. oktobra: 17.25 — deset minut z zdravnikom, 17.35 — za vsakogar nekaj;

sobota, 29. oktobra: 17.25 — naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo 17.40 — za prijeten konec tedna.

Vse oddaje ob delavnikih se končajo ob 18.00 uri.

TV od 23. 10. do 29. 10.

NEDELJA, 23. 10.
9.05 Poročila (Ljubljana); 9.10 Disneyev svet — serijski film (Ljubljana); 10.00 Kmetijska oddaja (Zagreb); 10.45 Oddaja za otroke (Beograd); 11.30 Kapetan Tenkeš — serijski film (Ljubljana); nedeljsko popoldne; 19.00 Poročila (Zagreb); 19.05 Serijska igra (Zagreb); 19.54 Intermezzo (Ljubljana); 20.00 TV dnevnik (Beograd); 20.45 Cik-cak (Ljubljana); 20.52 Zabavno-glasbena oddaja (Beograd); 21.50 Zgodbe za vas — serijski film (Ljubljana); 22.40 Zadnja poročila (Ljubljana).

PONEDELJEK, 24. 10.
9.40 TV v šoli: Mestna tržnica, Spoznajmo slikate, Fasizem nastopa, Pripovedujemo ruske zgodbe (Zagreb); 10.40 Ruščina (Zagreb); 11.40 Legendarni pohod XIV. divizije — TV v šoli (Ljubljana); 12.05 Izdelajmo sami hidrogliser (Ljubljana); 14.50 TV v šoli — ponovitev (Zagreb); 15.50 Ruščina — ponovitev (Zagreb); 16.50 Poročila (Beograd); 16.55 Angleščina (Beograd); 17.25 Risanke (Zagreb); 17.35 Disneyev svet — serijski film (Ljubljana); 18.25 TV obzornik (Ljubljana); 18.45 Mlečna koruza — Kubarski nasveti (Ljubljana); 19.15 Tedenski športni pregled (Beograd); 19.40 Kaledioskop — zanimivosti (Ljubljana); 20.00 TV dnevnik (Beograd); 20.30 Odmehi iz Montreuxa: Arose Aroseur — francoska odd. (Ljubljana); 21.05 Pariz: Koncert ob dnevu OZN (Evrovizija); 22.10 Zadnja poročila.

TOREK, 25. 10.
18.00 O našem govorjenju (Ljubljana); 18.20 Torok večer (Ljubljana); 18.40 Clovek in morje (Ljubljana); 19.40 TV obzornik (Ljubljana); 20.00 Liga gentlemanov — celovečerni film (Ljubljana); 21.30 Kulturna celovečerni film (Ljubljana); 22.10 Zadnja poročila (Ljubljana).

MALA ANKETA

GLEDE NA TO, DA SMO V POSLEDNJEM ČASU ZAZNALI RAZMEROMA POGOSTE POJAVE, DA SO OBCANI SLI NAKUPOVAT V LJUBLJANO, MARIBOR ALI ZAGREB, SMO SE ODLOČILI, DA JIH POVPRASAMO ZA RAZALOGE TAKSNEGA NAKUPOVANJA V DRUGIH MESTIH, HKRATI PA SMO POVPRASALI TUDI NEKATERE PREDSTAVNIKE TRGOVINE V CELJU, KAJ MENIJO O TEM POJAVU.

ANICA LORENCAJ, gospodinja:

VINKO RAMŠAK, poslovodja enote skladišča pri Slovenijales, Ljubljana, poslovna enota Celje

»V druge kraje, predvsem v Maribor in Ljubljano hodijo občani nakupovat zato, ker v celjskih trgovinah ne drže blaga na zalogah, s katerimi bi lahko vsak hip dopolnili asortiment. S strežbo nisem najbolj zadovoljna, saj se pogosto dogaja, da v trgovini dalj časa čakam na postrežbo, kot v pekarni, kjer je cela vrsta čakajočih. Cene — to pa veste, kako je, niže bodo takrat, ko po časopisih ne bomo več brali o raznih malverzijah, primanjkljajih in gospodarskem kriminalu.«

— Ne bi rekel, da hodijo Celjani kaj dosti v druga mesta, kadar gre za nakup pohištva, kajti že zaradi prevoza je neugodno kupovati pohištvo daleč od doma, medtem ko je izbira skorajda povsod enaka. Tisti, ki želijo kakšno posebno pohištveno opremo, morajo seveda povsod nekaj časa potrpeti, sicer pa je vedno zadostna zaloga, da lahko opremo stanovanja. Tudi manjših pohištvenih kosov ni vredno kupovati drugod, kajti če kupec želi nekaj takega, mu naročimo in lahko potem kupi pri nas po enakih pogojih kakor drugod. Če pa že Celjani hodijo v druga mesta, potem tam predvsem izbirajo, a kupujejo večidel v Celju. Sicer pa smo imeli tudi pri nas primere, ko smo prodali pohištvo v Maribor ali kam drugam.

CAIZEK FRANC, pekar:

»V celjskih trgovinah je za moje potrebe dovolj izbire. Res je, da nekaterih predmetov, ki bi jih sicer lahko imeli ni, toda zdi se mi, da so tudi v drugih večjih krajih podobne pomanjkljivosti. Cene pa kljub »konkurenčnosti« se vedno močno odsakujejo od povišanja plač.«

MILOŠ ŽEKAR, poslovodja prodajalne »VOLNA« trgovskega podjetja »MODA« Celje

FRANC KRAMER, delavec:

»V Celju je izredno skromna izbira industrijskega blaga. Cene pa se močno razlikujejo od ostalih mest, saj je v Celju za nekaj tisoč dinarjev dražje. Tekstila in obutve je dovolj, vendar izbira ni pestra, saj so večino isti vzorci. S postrežbo pa je tako; ponekod je dobra, ponekod slabša — odvisno je od poslodavca, kakšno disciplino zahteva.«

— Če že hodijo Celjani drugam, potem bi to boljše povedali da se vozijo. Nekako pač morajo opravičiti vožnje z osebnimi avtomobili in tako združujejo prijetno s koristnim. Vsi ti živijo v prepričanju, da bodo našli drugod nekaj boljšega, potem pa se vračajo razočarani in ugotavljajo, da imajo v Celju prav takšno izbiro, če že ne boljše, kot v večjih mestih.

SILVO FENDRE, elektromehanik:

»Glede izbire lahko mirne vesti trdim, da je v Mariboru neprimerno večja. Prepričan sem, da je med celjskimi trgovinami premajhna konkurenca — to pa se odraža na asortimentu in v cenah. V Celju je mnogo prodajal in majhna izbira. Pogledajte na primer prodajalne obutve! Vseposvodi isti vzorci — odstopa le Alpi-na.«

IVAN LAH, poslovodja veleblagovnice »Ljudski magazin« Celje

IVAN JAZBEC, uslužbenec:

»V celjskih trgovinah izbire ni, začenši pri tehničnem materialu pa vse do tekstila. Tudi cene so visoke. Pred nedavnim sem nakupoval slučajno v Ljubljani in ugotavljal, da je mnogo ceneje. Postrežba pa je v Celju v redu.«

— V želji, da bodo naši večjo izbiro, potujejo Celjani v Maribor, Ljubljano, Zagreb — posebno poglavje pa so v zadnjem času potovanja v Trst. Seveda — kar zadeva domača večja mesta — se večidel vračajo razočarani, ker je mnogokrat doma večja izbira kot drugod. Vse to pa je posledica standarda, združevanja prijetnega izleta z nakupovanjem. Četudi so cene skoraj povsod enake, nihče ne prišče k nakupu stroškov potovanja, ker se takšni kupci pač radi postavljajo, češ to sem pa kupil v Ljubljani. Toda zadnje čase je našo veleblagovnico obiskovalo precej tujecev, predvsem Avstrijci, ki niso mogli prehaliti bogate izbire.

EMIL POVALE, pomočnik poslovodje prodajalne »Elektron« trgovskega podjetja Tehnomercator Celje

— Ne razumem, zakaj pravzaprav Celjani potujejo v druga mesta, ko vendar ni razlik v ceni, niti v izbiri. Posameznih izdelkov, ki jih mi nimamo, pa tudi nikjer drugje ne morejo dobiti (oljne peči »kontakt«, žica, kabli). Verjetno so ljudje prepričani, da je v večjih mestih več trgovin, večja konkurenca in da bodo zato našli kaj več. V glavnem pa so to kupci, ki si takšna potovanja lahko privoščijo, medtem ko si povprečen državljan takega izbiranja ne more dovoliti. Saj vidimo, kako je s to rečjo, ko prihajajo k nam kupci iz Ljubljane, Maribora in od drugod.

TISOČLETNE PRAVLJICE IN DANAŠNJA STVARNOST

Trije morilci - en mrlič

RESNIČNOST IN ZLAGANOST V ORIENTALSKI OBLEKI

Zgodbe japonskega pisatelja Ryunosuke Akutagawa (1892—1927), profesorja anglistike na univerzi v Tokiju, ki je s petintridesetimi leti napravil sanomor, temeljijo pretežno na zbirki zgodb »Konjakumogatori« iz 12. stoletja, a pomenijo za novejšo japonsko književnost zlom tedanje konvencionalne malomeščanske morale in uvajajo realizem v književnost, ki stoji med življenjem in umetnostjo ter graja vso zlaganost družbene morale, čisto z ironijo ali celo cinizmom.

Filmska priredba piščeve zgodbe »V grmovju« je dobila naslov »Rashomon« (videli smo ga tudi v Celju!) in poslej je njegova zgodba ohranila novi naslov tudi v prevodih in slednjič tudi v dramatizaciji njegove zgodbe, ki sta jo pripravila Fay in Michael Kanin.

Ob primerjavi zgodbe in dramatizacije ugotavljamo, da sta Kanino

va obdržala besedišče pripovednikov iz zgodbe, kakor se zvrstijo: drvar, popotni duhoven, sodni služabnik, stara žena (mati dekleta Massago), razbojnik Tajomaru, žena Massago (ki pripoveduje v svetišču Kiyomizu-Dera) in soprog Takehiro (ki govori skozi usta vedeževalke), a dodala sta osebo Lasuljarja in prepletla dogajanje, s čimer sta želela doseči dramatičnost.

Dramsko moraliziranje v resnici ni nič novega, novo je le to, da v zgodbi rešujejo vprašanja časti, poštenosti, zvestobe in krivde japonski liki, a vprašanja odgovornosti in moralne čistosti naj bi bila povsod v svetu enakšna. Kdo je ubil samuraja Takehiro? Je razbojnik Tajomaru v resnici posilil Takehirovo ženo Massago, ali se mu je sama predala v okoliščinah, ki so ji dovolile, da zadovolji svojo ženskost?

posvoji, zavrženega ob Rashomon-skkih vratih.

Neoporečno velja, da je v zgodbi (ponavljam: zgodbi!) vrsta družbenih, osebnih in socialnih nasprotij, ki jih skušajo ljudje prikrivati z lažjo, da bi ohranili zlagano dostojanstvo. Posebej živo lahko odjeknejo ta nasprotja ravno tam, kjer je družbena etiketa prvenstvena, torej v malomeščanskem in sploh družbeno izumetničenem odnosu med ljudmi.

Dramatizacija je zgodbo sicer dramsko zapletla, vendar ji ni izostrila vsebinskih nasprotij. Režiser Mirč Kragelj si je prizadeval, da bi v pripovednost vлил dramatičnost, a mu dramaturške povprečnosti ob retrospektivnih vložkih, ko rešuje prehode močno enobarvna luč, tega ne dovoljujejo. Nič bolj funkcionalna ni v tem okviru stilizirana scena Svete Jovanovića, a kostumi Mije Jarčeve so sicer ustrezno krojeni, četudi barvno ne ustrezajo originalnosti, kar je znova kriva dramatizacija, ki zanemari tako odločilni moment barvne igre za japonsko razpoloženo. (V originalu so izrazito poudarjene barve oblačil in konja: mož v svetlorjavem lovskem oblačilu, žena v deteljčno zelenem kimonu, razbojnik v temnomodrem oblačilu in konj oker rumene barve!)

Razumljivo, da so igralci ostali v takšni realizaciji bolj recitatorji, da so odrsko gibljive samo borilne scene, ki jih je pripravil Andrej Zajc, a da je celotno vzdušje ostalo na meji med Daljnim vzhodom in Evropo. Morebiti ne bi bilo napak, če bi se bili v izvedbi odločili za dosleden recitativ, ki bi bolj izostreno izrazil nasprotnost izpovedi in dopustil gledalcu, ki je ves čas v vlogi imaginarnega sodnega zbora, dokončno odločitev. Tako pa realizatorji dela in vlog niso mogli ustrezno zadovoljiti, posebej še, če poudarimo, da smo s filmi v zadnjih letih bolj nadrobno spoznali japonsko vzdušnost, da ne omenjamo niti istoimenskega filma. Dvom in razmišljanje, ki bi ga naj delo pustilo opazovalcu, sicer ostane, a je v resnici vseskozi dvomljiv.

Herbert Savodnik

V izpovedih priznavajo: Tajomaru, da je ubil samuraja, žena, da je ubila moža in mož, da je storil sanomor. Toda, kje je moralno orožje? Slednjič prizna drvar, da ga je izdrl še iz toplih samurajevih prsi, da bi lahko preživel svojih šest otrok in še tistega, ki ga ob koncu

PROMETNO VZGOJO V SOLE — Je naslov zvezne akcije, ki se je začela že 13. septembra in bo trajala do 15. decembra letos. Na gornjih slikah vidimo otvoritev razstave o prometu na celjski gimnaziji. Razstavo je odprl predsednik sveta za notranjo politiko in splošne zadeve Jaka Rojske, mladina pa si je z zanimanjem ogledovala slike in podatke na razstavnih panojih. Z gimnazije so razstavo preselili na hudinjsko šolo, kjer bo ostala kakšen teden dni, nakar bodo razstavo pripravili na učiteljsku. Vse celjske in tudi druge šole so v času te akcije pripravile svoje posebne programe, o čemer bomo še pisali, a končni namen vseh teh prizadevanj je, da bi uvedli v vseh šolah reden pouk o prometu, kar bi naj zmanjšalo število prometnih nesreč med našo mladino.

„Neposredno odgovorna“

Deklici ni bilo več kot trinajst let. Toda — za ta leta je bila dovolj velika, dovtolj močna a preveč plaha in preveč otožna. Vedel sem, kaj jo je mučilo in kaj jo še muči. Pa četudi bi jo prvič videl, spregledal bi jo na mah. Otroški obraz tako težko kaj prikrije. Saj vendar vse vemo, saj vsi pravimo, da je mladost naših, današnjih otrok vesela, breskrbna, sita, zdrava in — ne bi zmanjkalo takšnih pridevkov. Kako se torej ne bi čudil, ko sem videl, da njen obraz ni obraz te in takšne mladosti! Tudi jaz sem mlad.

Najprej je prišel v šolo samo oče. Razložil je, da se je zgodilo pač tako in tako, da se je to zgodilo, da se ne da pomagati in da lepo prosti... saj res! Prosil je, da jo vzamemo, da jo vpišemo, ker so jo vse druge šole odklonile. Kljub temu, da je deklica soloobvezna, da ni za nikakšen zavod, da je, razen v zadnjem razredu, stalno dobro in prav dobro izdelovala in... Kaj bi pravil! Otroci, navaden otroci. Morda nekoliko nenavaden samo zaradi tega, ker ga je življenje prehitro, pregrobo in preveč žalostno potegnilo vase. Toda — ne življenje ne mladost ne gledata na človeka. Človek ima pa slabosti — kaj jih ne bi imel otrok? Ne samo toliko prej, zanj so lahko tudi toliko bolj usodne. Saj niti ni važno, kaj se je zgodilo. Kaj nam ne uprizori življenje toliko prečudnih, nerazumljivih scen? Tako se je pač zgodilo.

Vzeli smo jo. Dobil sem jo v svoj razred. Nisem je niti povprašal, kako se je zgodilo, kaj se je pravzaprav zgodilo. Saj bo še priložnost za to. Če pa ne, pa tudi prav. Tu in tam me je prve dni pogledala s strahom, potem se je že nasmejala — in sedaj je mnogo bolj. Le sled neke neizrekljive bolečine ne jenja. A upam — tudi to bo prešlo. Zadnjič sem jo vprašal: »Bo šlo?« Oči so se ji zaiskrile, nasmehnila se je: »Bo!« Ničesar več nisem rekel. Verjamem ji in zaupam ji. Ona to ve. Vsaj zdi se mi tako.

Pred dnevi pa sem dobil v roke njen matični list. Z zanimanjem sem začel brati. Nenadoma sem ga odložil in prebrani stavek nekajkrat ponovil: »... posredno je odgovorna za smrt nedolžnega človeka...« Najprej me je nekaj zapelo, potem pa sem upal, da vendarle tako ne piše. Toda ne — resnice nisem mogel spreminiti. Pričakoval sem, ves dogodek sem vsaj v glavnem poznal, da bom bral samo opis zgodbe, samo ugotovljena dejstva — toda z razumevanjem, z naklonjenostjo, z upanjem. Tako pa je pravzaprav — obsodba! Obsodba v matičnem listu — toda ne samo za šolska leta, za vselej, za celo življenje. In prav to me je peklo. Ta stavek »posredno je odgovorna« je namreč mnogo, mnogo več kot ugotovljeno dejstvo. To je vendar preveč. Ne vem, kdo je to ugotovil. Ali je bil sodnik? Če je ta ugotovitev utemeljena, potem so bile verjetno nujne neke posledice. Ali kako? Ali je to ugotovitev zapisovalca v matičnem listu. Na vprašanja mi vsebina teksta v matičnem listu ni odgovorila. In to je drugi minus.

Nato sem matični list spravljal v mapo. Nisem več hotel misliti nanj. Ampak nekaj me je stalno spodbujalo, da sem se kar naprej vpraševal: »Ali sploh vemo, kaj včasih napišemo? Ali prav premislimo, ali kar zabeležimo, da pač je. Saj to je vendar matični list — otroka, ki čez nekaj let ne bo več otrok!«

Ne morem povedati! Ampak — takšna nepedagoška hladnost boli. Ne samo boli, tudi zaskrbljuje.

A. I.

S POLIC STUDIJSKE KNJIŽNICE

Ausobsky A. jr.: Tonbandjagd auf Tierstimmen. tSuttgart 1964. S. 28061/43.

Oberlinter R.: Kako pomagamo slabšim učencem pri učenju. Ljubljana 1965. S. 27994.

Milačić D. Z.: Od Skarona do Remboa. Sarajevo 1965. S. 27995.

Woltereck H.: Starost je drugi život. Zagreb 1964. S. 27997.

Lévi B.: Tehnologija prerade plastičnih masa. Beograd 1965. S. 28006.

Soljan A.: Trogodišnja kronika poezije hrvatske i srpske. 1960-1962. Zagreb 1965. S. 28007.

Levandovskij N.: Nepodmitljivi. Romansirana biografija Roberšpiera. Beograd 1965. S. 27963.

Kruif P. de: Borac protiv duševne bolesti. Zagreb 1964. S. 27965.

Nemacka Demokratiška Republika. Beograd 1965. S. 27972.

Kritičari o Veljku Petroviću. Novi Sad 1965. S. 27987.

Trebišnjica. Hidroenergetski sistem. Trebinje 1964. S. 27927.

Radonić M.: Grejanje i vetrenje. 2. dop. izd. Beograd 1965. S. 27928.

Stojanković A.: Praktikum za upravno pravo. Beograd 1965. S. 27929.

Horvat E.: Ekonomski modeli. Zagreb 1962. S. 27931.

Zahvala

Tovarna usnja Šoštanj se iskreno zahvaljuje vsem tistim, ki so pomagali pri gašenju požara v tovarni dne 13. 10. 1966, zlasti pa gasilskim društvom: Rudnik lignita Velenje, Šoštanj mesto, Velenje mesto, Grobelno, Laškova vas, Vinska gora, Zalec, Prebold mesto, Topolšica, Gaberke, Elektrarna Šoštanj, Paška vas, Sempeter v Savinjski dolini, Rečica ob Savinji, Družmirje, Tekstilna tovarna Prebold, Salek, Mozirje, Pesje, Nazarje, Smartno ob Paki in poklicnim gasilcem iz Celja. Vsi so pokazali izredno požrtvovalnost in vnemo ter storili vse, da bi preprečili veliko katastrofo, ki je grozila tovarni in mestu Šoštanju.

Enako zahvalo izrekamo miličnikom postaje milice Šoštanj in Velenje, zdravstvenim delavcem v Šoštanju in v Velenju, uslužbencem pošte Šoštanj in vsem ostalim, ki so nam v nesreči pomagali ali pa TOVARNA USNJA ŠOSTANJ

Hmeljske gajžle

(3. nadaljevanje)

Dejstvo je, da je Svet za splošne zadeve občinske skupščine na svoji 4. seji, 19. maja 1966, v svoji pristojnosti sprejel SKLEP o imenovanju ulic v mestu Zalec ter nato, 10. avgusta 1966, razposlal zadevnim pravnim osebam na svojem območju v obvezno rabo: »Seznam in imena ulic v mestu Zalec«. Ulice lahko razdelimo na te-le skupine:

I. V spomin na NOV: Slandrov trg ter ulice — Ivanke Uranjekove, Savinjske čete, Nade Cilenske, Pečnikova, Sprajčeva, Florjana Pohlina, bratov Letonje, Kahuhova in Partizanjska.

II. Po pomembnejših imenih iz slovenske kulturne zgodovine:

Uljce — Antona Aškerca, Simona Gregorčiča, Ivana Cankarja, Franca Levstika, Rista Savina, dr. Franceta Prešerna in Rajka Vrečarja.

III. Po zemljepisni legi: Soseka Ložnica, ceste — Velenjska, Celjska, Savinjska in cesta na Vrbeje ter Puša.

IV. Po splošnih zgodovinskih dogodkih: Cesta Zalskega tabora.

V. Po glavni dejavnosti v Savinjski dolini: Hmeljarska ulica. Ceravno se zdi na prvo oko, da je vse v redu, temu ni tako. In ne sme biti tako. Nadrobno sem našel oziroma navedel izvirne iz uradnega spisa samo zavoljo tega, ker hočem »Hmeljske gajžle« utemeljiti, da bodo razumljive

vsakomur, dvomljivcem pa obenem kažipot, kje se lahko vsak hip prepričajo — na pravem mestu.

Kaj očitam sklepu o imenovanju ulic v mestu Zalec?

Mnogokaj, predvsem pa to, da je »otrok« premajhna števila ljudi ter da ne odraža ustrezno tistih silnic in osebnosti v preteklosti, ki so oblikovale poseben zgodovinsko-zemljepisni pojem »Savinjska dolina«, in da potemtakem tudi ne more vzpodbujati k nenehnemu napredovanju. Zakaj? Zgodovina je bila vselej najboljša učiteljica. Kdor te starodavne ljudske modrosti ne upošteva, bo bitko za prihodnost — izgubil.

Izlučil bom samo nekaj najbolj značilnih silnic in osebnosti za obdobje približno zadnjih 100 let Savinjske doline do vključno

NOV, ki jih Svet za splošne zadeve pri odločanju imen za ulice v mestu Zalec ni niti z besedico omenil, ki pa bodo kljub temu ostale svetle oziroma, ki bodo prav zavoljo tega prikazovale ta prenegljeni SKLEP v pravi luči. Potojimo na glavni ulici v Zalcu, približno nasproti sedanji PTT zgradbi! Malodane tri polna desetletja je na pročelju enonadstropne hiše vzdignjena marmornata plošča v spomin JANEZU HAUSENBICHLERJU, človeku, ki je bil vso drugo polovico devetnajstega stoletja osrednja osebnost na gospodarskem, političnem in kulturnem področju Savinjske doline. Nekaj dejstev naj mi Svet za splošne zadeve občinske skupščine Zalec dovoli naštet.

— 6. septembra 1868 je bil v Zalcu II. slovenski narodni TA-

BOR, predvsem po zaslugi Janeza Hausenbichlerja.

— 1869 so odprli NARODNO CITALNICO v Hausenbichlerjevi hiši, eno prvih slovenskih čitalnic.

— 1880 so ustanovili ProstoVOLjno gasilno društvo v Zalcu in prvi načelnik je bil Janez Hausenbichler. Mimogrede naj poudarim, da je prav žalsko prostovoljno gasilsko društvo kot prvo na Spodnjem Stajerskem uvedlo slovenski poveljavni jezik. Zadevni »Vežbenik« je spisal Josip Sirca, leta 1888, brat Friderika Sirca, znanega pod psevdonomim Risto Savin.

— Isto leto (1888) je tudi rojstno leto »Hmeljarskega društva«, ki je morda najodločilnejši dejavnik za poznejši razvoj slovenskega in jugoslovanskega hmeljarstva.

POSEBNO OBVESTILO KOLEKTIVI
OD 1. OKTOBRA VNAPREJ NUDIMO KOLEKTIVOM, SINDIKALNIM PODRUZNICAM IN OSTALIM POSEBNO OBVESTILO KOLEKTIVI

VABIMO VAS NA IZLETE:
1. 1-dnevni avtobusni izlet na BELOPEŠKA JEZERA, OSOJSKO IN KLOPIJSKO JEZERO.

KOLEKTIVI IN INDIVIDUALCI: Prijavljajte se za 2- ali 3-dnevne izlete v TRST IN BENEKE.

PRED VSAKIM POTOVANJEM ALI IZLETOM OBISCIITE TURISTIČNE POSLOVALNICE

MALI OGLASI

PRODAM
KRAVO — visokobrejo, vozno, prodam. Konrad Fazarinc, Zg. Trnovlje 38, Skofja vas.

STANOVANJE
DVA zakonca brez otrok, stara 70 let kupita (dosmrtno) komfortno stanovanje. Naslov v upravi lista.

TRST, VIA GALATI B, DEVIZNI R/ČUN 248 BANC) DI ROMA

OBVESTILO

Tudi ta teden je kupec superavtomatskega pralnega stroja NAONIS zadel bogat dobiček, ki je bil dne 12. t. m. izžreban v naši pisarni.

Poslajte na naš naslov dopisnico z navedbo imena in priimka, dobavnice, tipa in številke pralnega stroja.

Tvrška »AURORA« iz Trsta nudi svojim odjemalcem bogato izbiro superavtomatskih pralnih strojev — hladilnikov — peči na kerosen — peči za centralno kurjavo — in še nešteto drugega za dom in gospodinjstvo.

NAONIS — CASTOR — ZOPPAS — CANDY — IGNIS — REX — INDESIT — BOSCH — C. G. E. — FIDES — TELEFUNKEN!

Za podeželje so v naših skladiščih na razpolago tudi za takojšnjo dobavo franko jugoslovanska meja, vsi kmetijski stroji, od traktorja do najmanjšega kultivatorja.

CORGI — CARRARO — B. C. S. — BERTOLINI — NIBBI — PASQUALI — CASORZO — JUPITER!

Pred vsakim nakupom se za informacije obrnite na tvrdko »AURORA«, Via G. Calatti št. 8, TRST, tel. 61966 c/c Banco di Roma št. 248.

SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA OSNOVNA ENOTA CELJE

razpisuje

NATEČAJ

- a) za popolnitev delovnih mest: 1. višji inšpektor v oddelku kontrole, 2. inšpektor v oddelku kontrole, 3. šef oddelka analiz, 4. analitik in 5. snažilka, ki bo istočasno opravljala posle centralnega kurjenja v Ekspozituri Šoštanj.

Za delovna mesta od zap. št. 1 do 4 je potrebna visokošolska izobrazba ekonomske ali pravne smeri. Kandidati morajo poleg šolske izobrazbe izpolnjevati še pogoje, ki jih predvideva metodologija za analitično ocenitev delovnih mest v Službi družbenega knjigovodstva.

Razpisna komisija bo obravnavala vložene priglasitve dne 10. novembra 1966 ob 8. uri v poslovnih prostorih Osnovne enote.

Za kandidate, ki bodo sprejeti na delo po tem natečaju, so zagotovljena tri nova komfortna stanovanja.

- b) za podelitev štipendij: 1. dve za študij na ekonomski fakulteti, 2. dve za študij na pravni fakulteti in 3. eno za študij na višji statistični šoli.

Prednost imajo študenti višjih letnikov, kandidirajo pa lahko tudi absolventi srednjih šol. Višina štipendije bo znašala do 300 N-din.

Kandidati naj pošljejo prošnje, kolkovane z 0,50 N-din upravne takse, življenjepis, zadnje šolsko spričevalo, oziroma potrdilo o opravljenih izpitih in potrdilo o premoženjskem stanju najpozneje do 5. novembra 1966.

ZIVINOZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Od 22.—29. oktobra 1966: IVAN PLETERSKI, veterinar, Celje, Trubarjeva 93 (Otok) tel. 29-26

V DNEVNO ali celotno varstvo sprejemem otročička do 4 let starosti. Naslov v upravi lista. VRSTNI red za NSU Princ 1000 prevzajem za gotovino. Dobava — oktober ali november. Telefon: 30-93 od 6.—14. ure.

IZLETNIK
CELJE

ŽELITE KUPITI PRALNI STROJ? Vnedeljo bo vozil po ulicah našega mesta avtomobil z napisom

AURORA
Strokovnjaki tega velikega tržaškega podjetja vam bodo pokazali delovanje pralnih strojev, hkrati pa boste zvedeli vse podrobnosti za stran cen, delovanja in uporabnosti najnovjših znamk pralnih strojev.

V NEDELJO POZOR, ČE STE KUPEC PRALNEGA STROJA!
Slovensko ljudsko gledališče Celje
Torek, 25. oktobra 1966 ob 19.30 uri: Kanin: RASAMON. Torčkov abonma in izven.

Sreda, 26. oktobra ob 10.30 uri: Ivan Cankar: ZA NARODOV BLAGOR. Zaključna predstava za šolski center Borisa Kidričeva v Celju.

Četrtek, 27. oktobra ob 15.30 in 19.30 uri: Slavko Grum: DOGODEK V MESTU GOGI. Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora. Vezani abonma in izven. Vstopnice bodo v prodaji dan pred predstavo in na dan predstave od 18.30 do 19.30 ure.

PROGRAMI IN INFORMACIJE
Vse programe in informacije navedenih potovanj zahtevajte v naši turistični poslovalnici na Titovem trgu 3, ter v poslovalnicah v Velenju, Mozirju, Krapini, Hrastniku in Krškem.

Podjetje Javne naprave Celje sprejme v službo:

- 1 delavca za odvoz smeti. Povprečni mesečni osebni dohodek 900 N-din. 1 delavca za čiščenje ulic in druga dela; 1 čuvaja koles za kolesarstvo. Prošnje oddati osebno v upravi podjetja, Teharska 49.

Obvestilo

»Zavod za zdravstveno varstvo Maribor, oddelek za dezinfekcijo, dezinfekcijo in deratizacijo, bo vršil v dneh od 24. oktobra do 12. novembra 1966 generalno in sistematično uničevanje podgan in miši na področju mesta Celja in v ostalih strnjenih naseljih v občini.

Prebivalstvo opozarjamo, da delajo ekipe s strupi močnega učinka in da morajo upoštevati dana navodila, predvsem glede zavarovanja domačih živali.

TURISTIČNE OBJAVE

ZASEDENOST KAPACITET
V vseh krajih na celjskem turističnem področju je dovolj prostih mest tako v hotelih, družbenih gostilnicah in pri zasebnikih. Dovolj prostora je tudi v vseh zdraviliških krajih. Rezervacije so za soboto potrebne le v hotelu Evropa in Celeja Celje ter Paka v Velenju.

Honorarne sodelavce

za zbiranje novih naročnikov lista Celjski tednik iščemo v vseh večjih krajih (v sedežih občin in stanovanjskih naseljih) na območju bivšega celjskega okraja.

Interesente, ki bodo poslali ponudbe, bo obiskal zastopnik zavoda zaradi dokončnega dogovora o sodelovanju.

ATLETSKI FINALE EKIP NAVIDEZNI USPEH

ZVEZNI ATLETSKI FINALE JE ZA NAML S TEM PA JE V GLAVNEM TUDI KONČANA LETOSNJA ATLETSKA SEZONA PRI NAS. KLADIVARJU NI USPELO PONOVO OSVOJITI PRVENSTVA V MOSKI KONKURENCI. PO IZJAVAH PRED TEKMOVANJEM, TEGA TUDI NISO PRICAKOVALI. TEKMOVANJE SAMO PA JE POKAZALO, DA TUDI PRVO MESTO NI BILO DOSEGLJIVO.

Skupaj so Kladivarjevi atleti zbrali 33.596 točk, kar je okrog dva tisoč manj, kot preteklo leto, ko so osvojili prvenstvo. To pa je vsekakor dokaz, da so bili letos slabše pripravljene, saj so morali pri društvu celo reaktivirati nekatere atlete, ki so že prenehali z aktivnim udejstevanjem: Lešek, Kolnik, Brodnik, Kopitar (Lešek je s skokom 440 ob palici in z zmago dokazal, da se je vsekakor prežgodaj »poslovil« od atletike). Dvomimo tudi da bi bili nekateri celjski atleti za to tekmovalje pripravljene kaj bolj, kot za katerokoli drugo tekmovalje, saj so nekateri dosegli celo najslabše rezultate v letošnji sezoni (Zaletel 11,4 na 100 m, Vravnik 580 ob palici, Zuntar 800 m t:59, itd.). To pa je bilo vsekakor premalo za uspešen naksok na vrh.

Pa kljub temu moramo biti zadovoljni. Tudi drugo mesto pomeni kvalitetni vrh jugoslovanske atletike pa čeprav je ta vrh vedno nižji. Največ so k drugemu mestu pripomogli vsekakor Vazič, Zuntar, Kováč, Špilar, Lešek, Vivod in Červan, ki so s svojimi dosežki le pokazali neko dobro formo. Slednji je tek na 10 km zaključil celo z boljšim rezultatom kot je njegov državni rekord. Pa se je našel nekdo, ki trdi (namreč delegat), da je Franček tekel premalo en krog in, da ne bo kar tako prišel do rekorda. No kaj je bilo res, bodo verjet-

no kmalu razvozlati. Upajmo, da bodo razvozlati v dobro Červana, ki bi tako za zaključek svoje atletske kariere znova potrdil, da je bil velik tekač — atlet.

Vzporedno z moškimi so tekmovali v Zagrebu za ekipni naslov ženske ekipe. Čeprav so bile atletinje Kladivarja slabše uvrščene od moških — zasedle so tretje mesto — smo z njihovo uvrstitvijo skorajda bolj zadovoljni. Tretje mesto so namreč razen redkih izjem (Lubej, Kastelic) priborile predvsem mlade atletinje, ki se ukvarjajo z atletiko eno ali dve leti. Razen omenjenih dveh niso posegale po vrstivah pri vrhu, bile pa so dovolj izenačene, da so lahko osvojile tretje mesto. Glede na perspektivo celjske atletike moramo biti zategadelj vsekakor bolj zadovoljni z uspehom ženske kot pa moške vrste. Na eni strani so tu mlade atletinje, željne afirmacije in v svojih rezultatih precej izenačene, na drugi pa moška atletska vrsta, ki si je tokrat pomagala z nekaterimi atleti »iz nafalina«, ki v prihodnje prav gotovo ne bodo mogli ali pa tudi ne hoteli zapravljati svoj pred leti pridobljeni renome. Samo spomnimo se, da nameravata zaključiti svojo atlet-

Ob pravem času v formi — Špilar

ske kariere tudi Vazič in Červan pa lahko ugotovimo, da bo v prihodnje še mnogo slabše. Zanemarjanje dela z mladino, neredko pa tudi verjetno nestrokovno delo z mladinci, ki so, se pri AD že občuti. Verjetno je skrajni čas, da se predvsem moška ekipa sanira z mladino. Drugo mesto v državi prav gotovo ne more biti merilo za moč celjskega kolektiva, ki je bila v letošnjem letu predvsem umetna. Pa tudi na račun splošnega upadanja kvalitete jugoslovanske atletike.

E. Goršič

Vse o nogometu

SLABA KVALITETA

Na nogometnih poljih še vedno ni nič novega. Celje v SNL nadaljuje z bledo igro in je tokrat omogočilo slabi ekipi ljubljanskega Slovana, da je osvojila prvo točko v prvenstvu. Vse kaže, da je letos kvaliteta v tej ligi precej slaba, saj so ekipe izenačene predvsem v svoji slabi kvaliteti. Celjanom pa kot zanalašč tokrat ne gre najbolje. Kladivar ima že pet točk naskoka pred Olimpom in je doselej ustvaril že rekordno razliko v golih. V zadnjem kolu celo na račun v začetku presenetljivo dobrih nogometišev Steklarja. Olimp je sicer v nedeljo pokleknil na svojem terenu, vendar slej ko prej »bivakira« na drugi poziciji. Šoštanjčani so tokrat zmagali v Ormožu in se prebili na tretje mesto, vendar Kladivarja ne bo mogel nihče ogroziti.

V PODZVEZI ZANIMIVO

V podzveznem tekmovalju je precej bolj zanimivo. V prvi skupini so presenetili Brežičani, ki so zmagali v Zalcu kar 4:0, v drugi skupini pa bo prav gotovo prvak ekipa Stor. — I. skupina: Smartno: Konjice 5:1, Vojnik: Zreče 4:0, Polzela: Senovo 6:3, Gotovlje 1:2, Zalec: Brežice 0:4, Radeče: Krško 8:1.

Lestvica:						
Smartno	7	6	1	0	31:15	13
Zalec	7	5	1	1	21:16	11
Brežice	7	5	0	2	18: 8	10
Polzela	6	4	0	2	21:11	8
Senovo	7	4	0	3	23:18	8
Ljunbo	6	3	1	2	19:15	7
Radeče	7	3	0	4	27:19	6

Krško	6	2	1	3	19:22	5
Konjice	6	2	0	4	11:13	4
Zreče	7	2	0	5	14:23	4
Gotovlje	7	0	0	7	4:32	0

II. skupina: Laško: Šentjur 1:0, Rogatec: Zabukovica 2:1, Vransko: Sevnica 1:0, Ponikva: Store 0:5.

Lestvica:						
Store	6	6	0	0	27:6	12
Laško	5	4	0	1	19:9	8
Šentjur	5	3	0	2	21:5	6
Rogatec	6	3	0	3	19:22	6
Zabukovica	7	3	0	4	14:30	6
Sevnica	5	2	0	3	15:15	4
Vransko	7	2	0	5	13:27	4
Ponikva	5	0	0	5	4:18	0

MLADINCI ZAKLJUČILI

To nedeljo so zaključili tekmovalje mladinci. Zmagala je ekipa Celja. V zadnjem kolu so bil doseženi naslednji rezultati: Kladivar: Steklar 1:2 prekinjeno zaradi napada igralca Kladivarja na sodnika, Olimp: Šoštanj 6:1, Radeče: Celje 4:6, Velenje: Store 2:1.

Lestvica:						
Celje	7	6	1	0	41:17	13
Kladivar	7	5	0	2	28:11	10
Olimp	7	5	0	2	18:9	10
Steklar	7	4	0	3	18:17	8
Store	7	3	0	4	17:13	6
Velenje	7	2	0	5	10:23	4
Radeče	7	1	1	5	18:18	3
Šoštanj	7	1	1	5	10:24	3

Vsem prostovoljnim in poklicnim gasilskim enotam, ki so se dne 13. oktobra 1966 neustrašno in požrtvovalno borile z velikim požarom v Tovarni usnja Šoštanj in s tem obvarovale velik del te tovarne in mesto Šoštanj pred hudo katastrofo, izrekamo v imenu odbornikov občinske skupščine in vseh občanov

JAVNO PRIZNANJE

Prav tako izrekamo javno priznanje tudi Postajam milice Šoštanj in Velenje, zdravstveni službi v teh mestih in pošti Šoštanj.

SKUPŠČINA OBČINE
VELENJE

ŽRTVE PROMETA

ŽRTVE PROMETA

Po cesti II. reda Celje—Smarje pri Jelšah je vozil mopedist STANE KAVŠČAK iz Soštanja. V naselju Senovca je zapeljal na desno rob ceste in se prevrnil. Pri tem je bil težje poškodovan njegov sopotnik MARTIN VEDEV, ki so ga odpeljali v celjsko bolnišnico. Mopedistu so odvzeli vozniško dovoljenje in moped.

VELIKA HITROST

Prometna nesreča se je zgodila na cesti II. reda v Arji vasi pri Petrovčah, ko je motorist ZDRAVKO MIKOLČIČ vozil proti Velenju. Na lesenem mostu v levem ovinku, ga je zaradi neprimerne hitrosti zaneslo na desno s cestišča in je skupaj s sopotnikom, bratom MILANOM, padel pod cesto na travnik. Pri nesreči je bil težje poškodovan motorist, materialno škoda pa so ocenili na 500 N-dinarjev.

SEST METROV GLOBOK PREPAD

Voznik dostavnega avtomobila, last KK Zalec, ANTON DOBNIK je vozil po cesti med vasjo Jankova in Male Dole pri Vojniku. Na blagem ovinku je zapeljal s ceste in zdrknil v šest metrov globok prepad. Nesreča se je zgodila, ker je na avtomobilu odpovedal kretalni mehanizem, škoda pa je za 2.000 N-dinarjev.

NEPREVIDNI KOLESAR

Voznik motornega kolesa FRANC VORINA je vozil iz Laškega proti Rimskim Toplicam, ko je iz nasprotne smeri pripeljal kolesar ANDREJ ČESTNIK. Ta je v vasi Smarjeta krenil na levo stran, ne da bi se preprčal ali je cesta prasta in tako zapeljal pred motorista, ki kljub zaviranju nesreče ni mogel preprečiti. Pri padcu je dobil kolesar pretesno možganov in so ga odpeljali v celjsko bolnišnico.

VOZNJIA BREZ IZPITA

Nesreča se je pripetila na križišču ceste IV. reda na Polzeli. Ko je kolesar EDI JELEN pripeljal v križišče, je iz desne strani privozil mopedist MARJAN JUHART, ki ni imel izpita. Pri trčenju je dobil kolesar težje telesne poškodbe, zlom leve ključnice in leve noge.

VOZNIJO PRILAGODITI POGOJEM CESTE

Proti Trojanam se je peljal s tovornim avtomobilom EDI PAVLIC, ko mu je v levem ovinku v naselju Ločica pri Vranskem pripeljal nasprotni s osebnim avtomobilom Preizkušnja FRANC ODERLAP, ki ga je zaradi neprimerne hitrosti in mokre ceste pri srečanju zaneslo v levo stran ceste, kjer je trčil s prednjim delom v zadnjo kolo tovornjaka. Zaradi silovitega sunka je tovorni avtomobil obrnil nazaj v smer iz katere je pripeljal, ga zaneslo preko ceste, da se je prevrnil preko strehe v potok Boleška in obstal na levem boku. Suneč je zasulak tudi osebni avtomobil, da je obstal počevno na cesti. Hudo sta bila poškodovana voznik osebne avtomobila in IVAN FERME, ki se je peljal v tovornjaku. Lažje poškodbe pa je dobila tudi METKA ODERLAP. Na avtomobilih je škoda za 5.000 N-dinarjev.

TRČIL JE V KAMEN

Voznik osebne avtomobila ZVONE KAMPUS je vozil po cesti II. reda Celje—Laško in se v Tremarju srečal z drugim vozilom. Oba voznika sta imela pri srečanju prilžene kratke luči. Voznik Kampus je na cesti zagledal večji kamen in takoj zavril, vendar je kljub temu trčil v kamen, ki se je zrušil z brega na cesto. Avtomobil je zaneslo s ceste v jarek in v drevo. Pri tem je bila poškodovana voznikova žena OLGA KAMPUS. Škoda je za približno 6.000 N-dinarjev.

ZBIL JE PESČA

Proti Mariboru je vozil z osebnim avtomobilom FERDINAND GOLOB, ko je na Mariborski cesti pred hišo št. 69 prečkal z leve strani ceste pešec MARTIN ŽNIDAR, ki ga je voznik zadel in zbil po cesti. V celjski bolnišnici so ugotovili, da ima zlom lobanjskega dna.

MARJAN GOLEŠ zvezni sodnik

Celjski ljubitelji nogometa prav gotovo poznajo Marjana Goleša, nogometnega sodnika. Pred kritikim je ta »mož s piščalko« naredil izpit za zveznega nogometnega sodnika in tako za Wagnerjem in Presingerjem, ki pa nista več aktivna, postal tretji celjski zvezni sodnik.

Kako se postane zvezni sodnik? »Predvsem sem moral pokazati kvaliteto sojenja v republiški ligi. Na predlog nogometne podzveze in republiške zveze NZJ sem postal kandidat in položil teoretični izpit. Nato sem moral čakati skoraj dve leti, da sem opravil še praktičnega. Za vse to se moram prav gotovo v veliki meri zahvaliti tovarišema Wagnerju in Presingerju.«

Kaj je obsegal praktični del izpita?

»Najprej sojenje štirih tekem SNL, ki so jih kontrolirali zvezni kontrolorji, potem pa še tekma II. zvezne lige Segesta: Bratstvo. Tako bom na prihodnji seji sodniške organizacije postavljen na čisto sodnikov in upam, da bom dobil v sojenje še marsikakšno tekmo zvezne nogometne lige.«

Ste že lahko opazili razliko v sojenju med republiškimi in zveznimi tekmi?

»V zveznem merilu igralci bolj obvladajo pravila igre in so bolj prefinjeni. Zato mora sodnik biti precej bolj pripravljen tako fizično kot psihično. Moja želja je, da bi se s kvalitetnim sojenjem prebil čim višje. To bo vsekakor težko, saj je konkurenca posebej v drugih republikah med sodniki precej huda.«

KREDITNA BANKA CELJE

**POSEBNO NAGRADNO ŽREBANJE
HRANILNIH VLOG 31. OKTOBRA 1966 –
MEDNARODNEGA DNE VARČEVANJA!**

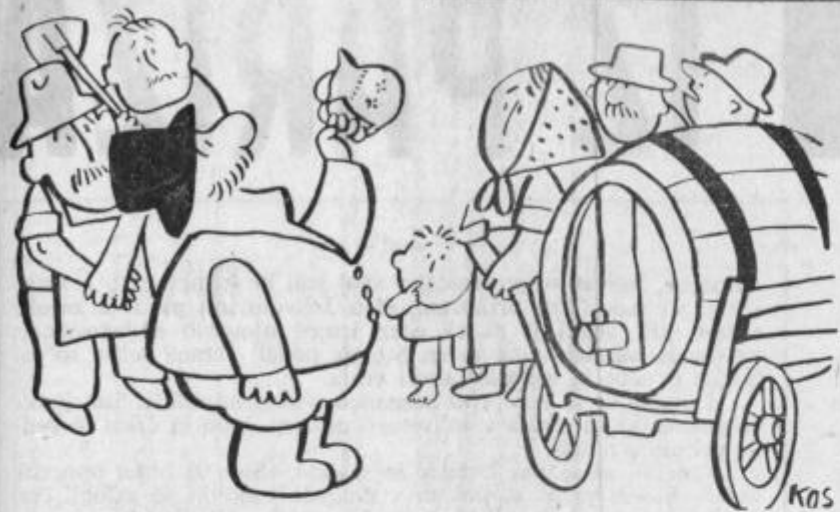
Kreditna banka Celje objavlja novo nagradno žrebanje vseh hranilnih vlog, naloženih pri Kreditni banki Celje-osrednji enoti, njenih podružnicah — Celjski mestni hranilnici Celje, Velenje, Slovenj gradec, in Slovenska Bistrica ter pri ekspoziturah Radlje ob Dravi, Dravograd, Ravne na Koroškem, Prevalje, Mežica, Šoštanj, Mozirje, Zalec, Konjice, Rog. Slatina, Smarje pri Jelšah, Sevnica, Brežice, Laško in Šentjur pri Celju.

ZREBANJE BO 31. OKTOBRA 1966 na vseh posl. enotah banke. Izžrebanih bo preko 100 praktičnih lepih nagrad.

VLAGAITE IN VARCUJTE PRI KREDITNI BANKI CELJE IN NJENIH POSLOVNIH ENOTAH, KJER JE VAS DENAR ZA VAS VARNO IN KORISTNO NALOZEN!

KAKO JE GAŠPERINOV PEPI TOČO PREGANJAL

Škofelji so znani kot hudi oholači vedno pripravljene, da potegnejo nekoga za nos in pri tem nimajo usmiljenja niti do svoje lastne matere. Pokojni Pepe GAŠPERINOV, ki je imel na Škofljah oštarijo je nekega dne spoznal, da imajo njegovi sodi v kleti žalostno votle glasove in da bolehalo za sušico. Potrebna je bila hitra pomoč. S pnevmatorakom ali s kakim drugim pihanjem zraka v sode bi se bolezensko stanje še poslabšalo. Samo ena pomoč se je nudila: najeti brz voznika in odriniti v Istro po vino. Kot pameten in razsoden možak je tudi tako napravil.

Nalival je nekje na Koprskem. Dobro črno vino, skoro sam refošk. Kmet, od katerega je kupil, je točil v visoko, od oblasti cementira-

no» mero. Pepi ni delal drugega, kot da je štel mero za mero in pihal na vso moč v rdeče pene, da ni noben odmerek mogel biti prepričen. Površina vina je morala pri vsakem odmerku doseči »zacahnano« črtico in jo malce prekoračiti.

»Dobra vaga v nebesa pomaga!« je razlagal Pepi Istranu in, kakor da dvomi v moč tega krščanskega nauka, je dodal: »Kaj se boš gnja-

vil za mrvico vina! Pusti, naj curlja še pol minute, saj ti ni na srcu zraslo!« Ej, Pepi je bil pretkan tič.

Pri tem prijaznem opravku pa je nekdo navzočih opazil, da se zbirajo težki oblaki in da v njih sumljivo šumi. Zunaj na dvorišču je sosed MENIGO zavpil: »Toča bo!« Tu di ostali vaščani, Toni, Bartolo, Keke in drugi so bili tega mnenja. Novica je bila porazna. Vsi griči in vse doline, kamorkoli se je človek ozrl, vse je pokrivala vinska trta, polna zlahnega, že zorečega grozja. Toča v takem času je bila katastrofalna. Na obrazu vsakega se je izražal neprikrit obup in groza.

Pa se oglasi nepridiprav Pepi, ki ni mogel niti zdaj zatajiti svoje škofeljske nravi:

»Kaj praviš, Janez (proti vozniku), ko bi midva to točo odpravila dalje?«

»Lahko,« je rekel Janez, ki je bil prav tako mrcina, čeprav molčeč. »Ce vam bodo kaj plačali zato.«

Skromni istrski kmetje, ki so videli v vsakem tujcu nekaj čudežnega, so takoj planili na noge.

»Hekto vina dobita, če bosta točo res preprečila.«

»Pojdi Janez in naredi, da bo prav.«

Janez je odšel na dvorišče in se ozrl proti pretečim oblakom. Mirral je nerazumljive besede in križal z rokami. Nikakega uspeha ni bilo opaziti. Oblaki so bili čedalje bolj mrki in grozljivo mrmranje v njih je še bolj naraščalo.

»Kako kaže, Janez?« je zaklical Pepi iz kleti.

»Slabo. Če v tretje sem zmolil kozjo molitvico, pa nekam nič ne pomaga.«

»Eh, že vidim, da brez mene ničesar ne zmoreš!« je godrnjal Pepi. S težavo se je skobacal na noge, ki so bile videti čudno šibke in negotove. Brez dvoma posledica pihanja vinskih pen! Prijel se je za obod vrat in s težavo pomikal na dvorišče.

»Umakni se, Janez; zdaj bom že sam opravil.« Zahteval je majoliko vina. Vrhno polovico vsebine je izpil držeč majoliko v desnici; ko je izpil še spodnjo, je položil majoliko v levico. Pogladel si je mokre brke z veliko rdečo ruto in se svečano ozrl v oblake. Dvignil je prazno majoliko proti njim in začel:

»Hokup pokus imporatus, marš oblakus, niks točakus!«

In oblaki, ki so prihajali od Nabrežine, so se polagoma pomikali

proti Bujam in izginili na jugu. Pretkani Pepi je pač računjal je dejstvom, da oblaki stokrat pretijo, preden stresejo svoje ledeno zrnje, in uspelo mu je.

Hvalečnost istrskih vaščanov je bila brezmejna. Iz vseh kleti so mu nosili vina in napolnil je z njim sodček, ki je držal več kot sto litrov. Najpametnejši so se drenjali okoli njega in ga prosili, naj tudi nje nauči te koristne umetnosti.

»Ne smem, ljudje božji, sem zaprišen. Saj bi vam tudi nič ne koristilo, če vas naučim. Tisti, ki hoče točo odpravljati, mora biti v to na poseben način posvečen. Mene je posvetil sam patrijarh tržaških škavonov.« (Ščavoni: svečeniki srbse pravoslavne cerkve v Trstu, ki si pogostoma nakujejo lepe denarce na račun ljudskega praznovanja.)

»Vidiš Janez,« je modroval Pepi, ko sta vozila proti domu, »človek si mora znati pomagati, kakor je rekel tisti berač, ki je vrečo z glisto prevezal. Kdor si hoče pomagati na tem svetu, mora imeti zmeraj odprto glavo in ne kakor ti, ki imaš odprto glavo samo takrat, ko se ti zdeha.«

F. MAGAJNA

Grenka šala

V Zahodni Nemčiji že več mesecev doživlja vojno ministrstvo žolčno kritiko množic in opozicije. V ihti za učinkovitimi vojnimi letali so se Nemci zaleteli. Izdelali so nekaj ducatov letal tipa »Starfighter« (lovec zvezd) po ameriški licenci. V ameriški armadi je to letalo izrazil lovec, Nemci pa so ga predelali tudi za nosilca atomskega orožja, da bi imeli letala, če bodo enkrat dobili tudi atomsko bombo. Posledica teh predelav je, da je že nad 20 teh letal strmoglavilo in da se je ubilo v ruševinah precej pilotov. V Nemčiji kroži v zvezi z nemško verzijo ameriškega Starfighterja naslednja grenka šala:

... Biti nepopoljšljiv optimist je nekaj takega, kot če bi pilot letala Starfighter nehal kaditi v strahu, da ne bi zbolel in umrl za rakom.

Zakrinkana vojna

VOHUNSKÉ ZGODBE IZ II. SVETOVNE VOJNE (46)

Takšen je bil torej načrt in uresničil se je do potankosti. Na King Kongovo domišljavost je bilo zelo lahko vplivati. Kakor hitro je slišal, da bo »odlikovan«, je dovolil kakor krotko jagnje, da so mu odvzeli orožje in potem, ko se je uredil, je dovolil, da so ga odvedli v posebno sobo, ki so jo bili izbrali v ta namen.

V sobo je vstopil korak pred svojo »časno stražo« in se našopirjeno izprsil, da bi prejel odličje. In prejel ga je, toda v obliki desetorice izbranih vojnihi policistov, ki so mu skočili za vrat in ga po težavnem boju zvezali. V vsej Holandiji ni bilo tako velikih lisic, ki bi pristojale na njegove mišičaste roke, zato so ga morali zvezati z jekleno vrvjo. Ko so ga pripeljali na letališče RAF v Antwerpenu, je podpolkovnik Pinto zahteval, da mu zvežejo tudi noge, kajti lahko mogoče bi bilo, da bi s svojimi močnimi nogami prebil tanko dno aviona in se strmoglavlil v smrt, kar bi nadvse gojilo njegovi samoljubnosti.

Ko se je letalo spustilo na angleško ozemlje, so Lindemans takoj odvedli v neko zasebno trgovsko hišo v okolici Londona. V tej hiši so delali britanski protiovbeščevalni strokovnjaki, ljudje, ki bi zanje mogli dejati, ne da bi pretiravali, da so najboljši strokovnjaki na svetu, kadar je bilo potrebno iz ujetnika izvleči priznanje, ne da bi uporabili kakršnokoli telesno mučenje. Znali so mojstrsko oceniti jetnikove močne in šibke strani in potem porušiti vse mentalne zapreke, ki so se vrvale mednje in resnico.

Dva tedna so križno zasliševali Lindemans, nato pa so ga spet z letalom vrnili v Holandijo. Tokrat so mu natakili specialne lisice Scotland Yarda, katerih velikost so mogli uravnati po potrebi. Ob povratku v Holandijo so ga vtaknili v zapore v Bredi. Ko ga je podpolkovnik spremljal do celice, ga je pazljivo opazoval. Njegova našopirjenost in bahavost je izginila, četudi na njegovem orjaškem telesu ni bilo videti nobene modrice ali rane, niti sledu o vbodu igle. Oči je povešal v tla, toda v njih ni bilo sledu, da bi pretrepel velik strah ali da bi moral bedeti nekaj dni in noč skupaj.

Kljub temu, da ni bilo na Lindemansu nobenih znamenj mučenja, je vendarle prišlo z njim njegovo popolno priznanje, ki so ga iz njega izvlekli britanski strokovnjaki. Poročilo je obsegalo štiriindvajset gosto tipkanih strani pisarniškega papirja. King Kong je priznal vse.

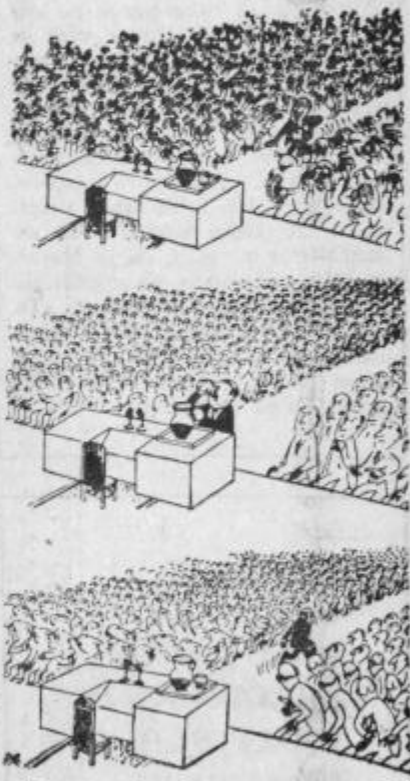
Podpolkovnik Pinto je bil med prvimi, ki ga je King Kongovo priznanje posebej zanimalo in zato se ga je nemudoma lotil. Poročilo je bilo dosti bolj zanimivo kakor marsikakšen detektivski roman, a podpolkovnik je ob branju imel še posebno zadovoljstvo, ker je našel potrditev za mnoge svoje sumnje in domneve.

Začetek Lindemansovih izdajstev je segal v leto 1943, ko je bil na vrhu svoje slave kot eden izmed vodij holandskega osvobodilnega gibanja. Ze od nekdanj je bil nagnjen k spolni promiskuiteti. Ko ni imel več denarja, da bi kupoval dragocena darila svojim številnim ljubici-

cam, si je izmislil premeteno potezo. Nagovoril je nekaj bogatih žena, med katerimi so nekatere čutile do njega čisto telesno privlačnost, da so se odrekle svojemu najbolj dragocenemu nakitu, s čimer naj bi se obogatila blagajna za vzdrževanje kanala, po katerem so bežali nastrotniki nacizma skozi Belgijo in Holandijo v zasedeno Francijo in od tod naprej v Portugalsko. Mnoge žene, ki so imele svoje prijateljce v koncentracijskih taboriščih in so se v njihovih razkošnih hišah bogatili Nemci, so komaj čakale, da so lahko storile kakšno uslugo svojemu romantičnemu junaku osvobodilnega gibanja — Lindemansu.

Lindemans je prodal ogromno draguljev, ki jih je dobil od teh žena, toda denarja ni nikoli oddal v blagajno osvobodilnega gibanja, temveč ga je zapravil v divjih pijančevanjih, ki jih je privrejal v zakotnih zabaviščih in nočnih lokalih. Mnogo denarja je porabil tudi za podkupovanje deklet, katerim je bilo potrebno najprej zažvetketati z zlatom, predno so se prepustile medvedjim nežnostim tega velikana. Zlatnino in nakit, kolikor ga ni prodal, je podaril svojim ljubicam in se hvalil, da je to del plena, ki ga je ugrabil nacistom.

V tem obdobju je Lindemans padel samo do poneverjevalca in je bil še vedno pošten rodoljub. Toda, četudi tega še sam ni takrat najbolj natančno sprevidel, je bil že na poti v propad, kajti prej ko slej bo prišel dan, ko bo moral dati obračun za nakit in denar. Zategadelj je začel razmišljati, kako bi prišel do velikih vsot denarja, ki bi mu omogočile, da bi vrnil blagajni osvobodilnega gibanja, kar ji je dolgoval za zapravljeno nakit in da bi še vnaprej lahko živel razkošno in udobno, kakor mu je godilo. Toda že takrat so nekateri drugi vodje holandskega osvobodilnega gibanja opazovali sumljivo njegovo početje, saj so vedeli, da v zasedeni Evropi ni bilo ravno lahko priti do večjih vsot denarja.

ŽEJA

Lutka IZ PARIZA

FRANZ KAFKA:

FRANZ KAFKA:

PRED ZAKONOM

Pred zakonom stoji čuvar vrat. K čuvarju vrat pride neki človek iz vasi in ga prosi, če lahko vstopi v zakon. Čuvar mu reče, da mu za zdaj ne more dovoliti, da bi vstopil. Človek razmišlja, potem pa vpraša, če bo lahko vstopil morda kasneje. »Morda«, odgovori čuvar vrat. »Toda zdaj ne.« Ker so vrata, ki vodijo v zakon, kot vedno, odprta, čuvarja pa v tistem trenutku ni, se človek stegna, da bi skozi vrata pogledal v notranjost. Čuvar vrat to opazi, se nasmehne in reče: »Če te toliko privlači, poskušaj vstopiti kljub moji prepovedi. Toda vedi: jaz sem močan; a jaz sem samo najnižji izmed čuvarjev. Od dvorane do dvorane stoje čuvarji vrat in prvi je močnejši od drugega. Tretji je tak silak, da celo mene spreletava.« Človek iz vasi ni pričakoval tolikšnih težav; mislil je, da lahko do zakona vsakdo pride ob vsakem času; toda ko je zdaj od bližje pogledal čuvarja vrat v krznemem plašču, njegov velik šilast nos, njegovo dolgo, tanko, črno tatarsko brado, se je odločil, da vendarle raje počaka, dokler ne dobi dovoljenja, da vstopi. Čuvar vrat mu ponudi stol in mu dovoli, da sede. Tu sedi dneve in leta. Prizadeva si, da bi ga spustil noter in utruja čuvarja s prošnjami. Ta ga kdaj pa kdaj zasljuše, vpraša ga o najrazličnejših rečeh, toda to so vprašanja, kakršna postavlja velika gospoda, in na koncu mu vedno znova reče, da ga še ne more spustiti pred zakon. Človek, ki se je za svoje potovanje oprtal z vsem mogočim, skuša podkupiti čuvarja in mu ponudi najdragocenejše, kar ima. Čuvar sprejme vse, toda pri tem reče: »Vse to sprejem samo zato, da ti ne bi pomislil, da si karkoli prepustil.« Človek dolga leta skoraj nenehno opazuje čuvarja vrat, pozablja na vse druge čuvarje, ker se mu zdi, da je tale edina ovira, ki preprečuje, da bi vstopil v zakon. Prva leta preklinja svojo nesrečno usodo vse bolj glasno, kasneje, ko postaja star, samo še mrmra. Postaja otročji, a ker je ob dolgoletnem opazovanju spoznal celo boljše v krznemem ovrtniku čuvarja, prosti celo nje, da bi vplivale na odločitev svojega lastnika. Nazadnje človeku opeša vid in ne ve ali okrog njega zares postaja vse temnejše ali ga samo varajo oči. Toda zdaj se mu vendarle v temi prikaže luč, ki žarko svetli skozi vrata zakona. Zdjaj ne bo več dolgo živel. Pred njegovo smrtjo se strmejo vse izkušnje v eno samo vprašanje, ki ga do zdaj še ni zastavil čuvarju vrat. Pomaha mu z roko, ker se ne more več vzravhati. Čuvar vrat se mora globoko skloniti, ker je razlika med njim in človekom vse večja. »Kaj bi rad zdaj še vedel?« vpraša čuvar. »Ti si nenasiten!« »Glej, vsi se ravna po zakonu,« reče človek, »kako je to mogoče, da v vseh teh letih nihče razen mene ni skušal stopiti pred zakon?« Čuvar opazi, da je človek že čisto pri koncu, pa zakriči, da bi ga njegov glas še dosegel: »Tu nihče drug ni mogel dobiti dovoljenja, da bi vstopil, ker je bil ta vhod namenjen samo tebi. Zdjaj grem, da ga zaprem.«

**NAJLEPŠE
DARILO ZA
VAŠE ZNANCE,
SORODNIKE IN
PRIJATELJE
V TUJINI JE**

**CELJSKI
TEDNIK**

— 61 —

Ne... boste je... nikoli... našli,« je zakašljajal Dryden. Fanning ga je zgrabil za ramena. »Govoril« je zatulil. »Riba... te... to...« Besede so se izgubile v zadnjem Drydenovem dihu.

— 0 —

O Suzy nobenega sledu. Niti v gledališču, niti v stanovanju. »Poskusite priti v starinarno Florion, Paul«, je predlagal Fanning. »Računati moramo z vsemi močnostmi.

Sam si je izbral drugo mesto: Ile St. Louis. Ko je prišel čez Seino, je zaslišal v bližini policijsko sireno. Začela se je velika racija.

Jolivetova hiša je bila v temi — kakor sinoči. Fanning se je povzel na vrtni zid. Iz hiše je moral biti še en izhod. Našel je majhna lesena vrata. Bila so zaklenjena, toda les je bil trhel. Sunek — in stal je v kleti, ki jo je že poznal.

Prostor, kamor so spravili takrat njega, ni bil zaklenjen. Upal je, da bo v njem našel Suzy. Toda tam ni bilo niti Suzy niti Martine Lautier.

Polzaste stopnice so kazale sveže sledove umazanih čevljev. S stopnice na stopnico je stopal Fanning previdno navzgor, dokler ni prišel do ograje, od koder je lahko opazoval Jolivetovo delovno sobo.

Podoben prizor kakor sinoči: Jolivet je sedel za svojo pisalno mizo, njemu nasproti pa nekaj tipov s Pigalla — vodje pariškega podzemlja. Fanning se je previdno umaknil od zavese in v tistem trenutku zapazil, da ni sam. Na drugi strani, tam, kjer so se stopnice spuščale v delovno sobo, je stala neka temna prikazen. Moški, ki je pustil sveže blatne sledove na stopnicah!

Spodaj na pisalni mizi Joliveta je zazvonil telefon. Jolivet je dvignil slušalko: »Da?«

Nekaj sekund je bilo vse tiho, potem se je oglašil Jolivet: »Ostanite skriti, dokler vas ne pokličem.«

Odložil je slušalko in pogledal proti tistim, ki so sedeli v senci: »Dryden je mrtev. Ubit.« Skomignil je z rameni. »Nič mi ni žal za tega Angleža. Naslednji so na vrsti Američani. Vsi Američani. Izkoristiti in potem likvidirati. Dviganje potopljenega blaga naj ostane samo v naših rokah. Z nikomer ne bomo delili plena.«

Fanning je počasi obrnil glavo, da bi opazoval moža na drugem koncu hodnika. Bil je v običajnem usnjenem kompletu, a v rokah je imel pištolo. Tok je bil usmerjen navzdol. Kazalo je, da neznanec še vedno ni opazil Fanninga.

Spet je zazvonil telefon.

Jolivet se je oglašil. Takoj zatem je izginila vsa barva z njegovega obraza. »Nemogoče! Kdaj? Hvala.« Odložil je slušalko. »Posebni policijski oddelki so izvedli racijo na Pigallu in odvedli s seboj vse prodajalce maronija in prodajalke cigaret.«

Se enkrat je zazvonil telefon. Toda Jolivet ni več uspel, da bi dvignil slušalko. Neznanec na oni strani hodnika je pritisnil na

— 63 —

Suzy se je sunkovito obrnila. Pred njo sta stala dva moška. Eden je bil oblečen v črno usnje, drugi — tip pretepača — je držal v rokah bič.

Mimo mrtvega kralja mamil je planil tajni agent Kirk Fanning do vrat, skozi katera je izginil morilec. Pred njim so bile polzaste stopnice, ki so vodile v vinsko klet. O neznanecu ni bilo nobenega sledu.

Fanning je prižgal vzgialico in zagledal v kamnitih tleh od-

— 62 —

sprožilec. Jolivet se je sesedel v svoj stol in stegnil roko k srcu. Drugi so sedeli kot prikovani. Med Jolivetovimi prsti je začela polzeti kri. Tedaj je skočil eden izmed njegovih obiskovalcev kvišku in odhitel skozi vrata. Stol je padel. Temne sence so topotale iz sobe in izginjale skozi vrata.

Fanning se je ozrl proti neznanecu v usnjeni obleki. Stal je na stopnicah, ki so vodila v Jolivetovo delovno sobo in držal še vedno pištolo v rokah.

»Znebiti si se nas hotel?« je zasikal. »Sam si hotel opraviti delo?« Stekel je po stopnicah v delovno sobo in se sklonil čez pisalno mizo. »Toda nikoli ti ne bi uspelo. Zemljevida, ki sem ti ju prodal, sta bila ponarejena. Samo en človek ima pravi zemljevid — jaz!« Vzravnal se je in se zadenski umikal proti vratom. »In tako boš poginil,« je dodal. »Sam. Morda ti ostane še toliko časa, da pomisliš na vse, ki si jih pobil. Dekle iz Hongkonga na primer.« Pri vratih je še enkrat postal. »Kralja mamil, Joliveta, ni več in nihče ne bo potočil niti solze za njim.«

Obrnil se je in tako hitro izginil, da Fanning ni utegnil niti skočiti za njim.

— 0 —

Suzy Rossignol se je prebudila, ko je slišala, da se je v ključavnici obrnil ključ. Nagon jo je takoj posvaril: ne pokaži, da si budna. In potem se je spomnila, kaj se je bilo zgodilo.

Dva moška, ki sta čakala pred njeno hišo, ko je hotela oditi v gledališče, sta jo strpala v avto in ji vbrižgala neko tekočino v roko. Morala je takoj zaspati, kajti niti slutila ni, kam so jo pripeljali.

Vrata so se odprla. Suzy je slišala glasove. Moški in ženska.

»Kako dolgo bosta ostali?« je vprašala ženska.

Bosta? Torej Suzy ni bila sama v sobi!

»Mene nikar ne vprašuj«, je odgovoril moški. »Vse to ureja šef. Najbolje, da ju pustite spati. Jaz moram naprej.«

Spet se je obrnil ključ v ključavnici. Zunaj so se oddaljevali koraki.

Suzy je dvignila glavo. Ležala je na zofi v neki visoki sobi. S ceste je prihajala medla svetloba skozi veliko zavešeno okno. Suzy je nejasno prepoznala nekakšno stojalo. Atelje slikarja.

Nekje je ura odbila polnoči. Zven je bil Suzy domač: St. Sulpice ali St. Séverin. Vsekakor neka cerkev na Montparnassu.

Suzy se je vzravnila. Zdjaj je slišala tiho dihanje. Previdno je tipala skozi atelje.

Ženska je ležala na postelji. Dihala je sunkovito. Suzy se je sklonila čeznjo.

»Me slišite?«

Vanjo so se zazrle tope oči.

»Martine«, je zašepetala Suzy. »Martine Lautier.«

V istem trenutku je nekdo sunkovito odprl vrata. Zasvetila je luč.

— 64 —

prtino, z katere je gledala lestev. S pištolo v desnici se je začel Fanning spuščati po lestvi v temo. V daljavi je slišal šumenje vode.

Spet je prižgal vzgialico. V svetlobi plamenčka je spoznal nizek prostor. Črne stene, podprte z drogovi. Ob steni je bila omara in na polici je bilo nekaj žepnih svetilk. Po vsej verjetnosti skladišče Jolivetove tolpe.

Fanning je segel po najbližji žepni svetilki. Svetlobni krog je zaplesal po prostoru in v soju prerezane teme je Fanning zagledal hodnik.

Bolj globoko ko je prihajal, bolj glasno je bilo šumenje vode. Moral je biti v starem podzemnem hodniku k Seini.

Fanning je usmeril svetlobni krog svoje žepne baterije tik pred nogo. Na nekem zavoju je ostrmel: pred njim je tekla podzemeljski kanal. Črna, zaudarjajoča voda je pritekala iz neznanega in odteкала v neznanu. Fanning je tipal dalje. Nekaj sivega je smuknilo skozi svetlobni krog. Debeli podgana.

Fanning je posvetil na obe strani. Se ena podgana. Pa še ena. Fanning se je skušal umakniti, pa je na spolzkih tleh izgubil ravnotežje. Izprožil je obe roki, da ne bi strmoglavil. Žepna svetilka mu je zdrsnila iz roke.

Tema.

Fanningove noge je ujela voda. Bil je v nevarnosti, da ga bo odnesla. Slednjic je s prsti otipal oster kamnit rob in se z nohti čvrsto oprijel.

S poslednjimi močmi se je Fanning izvlekel in nemočno obležal, dokler ni prišel spet malo do sape. Ko je spet dvignil glavo, je zagledal daleč pred sabo rahel pramen svetlobe.

— 0 —

Je potreboval samo nekaj minut ali morda več ur, da je prišel do luči? Fanning je izgubil vsak občutek za čas. Svetlobni pramen je prihajal od nekod zgoraj. Kvišku so vodile železne stopnice.

Fanning je splezal navzgor in prišel v širok hodnik z belimi stenami ter s položenim tlom. V stropu vgrajene neonske svetilke so širile ostro svetlobo.

Fanning je okleval. Ozrl se je okoli sebe, prisluškoval. Tesno ob steni, s pištolo pripravljeno na strel, se je plazil dalje po hodniku do nihalnih vrat z debelimi šipami.

Ko je odsunil vrata, je odkril, kje je: v zaprtem plavalnem bazenu. Žive duše ni bilo videti nikjer. Odkril bom, kdo nas je izdal.«

Potem je Fanning odkril sledove nog, vlažne sledove stopal okoli bazena k majhnim vratom. Na klopi je ležala kompletna usnjena oprema: jopica, hlače, rokavice, škornji, čelada — skratka vse takšno, kakor so bili obečeni moške iz tolpe kralja mamil. Toda kje je bil mož, ki mu je vse to pripadalo?

Kirk Fanning je odprl predalček stenske omare. Prikazala se je gumijasta potapljaška obleka. Predalček poleg je bil prazen.

S FICKOM PO JUGOSLOVANSKEM JUGU

1.000 KM DOLGA POT KOT JO JE OPISAL FICKIST JURO KISLINGER

(Nadaljevanje)

STARA BOSNA V STAREM TRAVNIKU

Zavljemo ostro v desno pod nizke podvoz, kasneje ugotovimo, da pelje čez ozkotirna železnica in že obstojimo pred pisano poslikano džamijo. Kot piščeta se pod njo stiska tudi nekaj lesenim zabojem podobnega, kar so majhne prodajalne. Sredi starega Travnika smo, umazanega, podraščajočih ostrejših starih hiš, skratka tam, kar sem si predstavljala kadar mi je kdo v Sloveniji rekel »zagamana« Bosna. Mimogrede: feredž res ni več, zato pa sem videl nekaj žena, ki so imele naglavne rute povezane tako, da si videl le oči. Razen Sulejmanija džamije je za mestom vse po bočje hriba pokrito s starim muslimanskim pokopališčem. Tudi vezirske grobnice so buje visoko v bregu, a mi smo že hiteli dalje. Prav blizu je baje vse drugače, v novem Travniku, a mi smo bili željni takih reči, ki jih doma ne moreš videti. Zato smo se naglo kupili, okusili in se zanj do kraja navdušili, namreč za travniški sir. Ni ga bilo težko in poceni dobiti, ker je bil tisti dan v Travniku semenj. Ne bi bilo slabo, če bi ga kakšno slovensko trgovsko podjetje, ki se še ni scvrlo v samozadovoljnost, začelo »uvažati«.

MODERNA CESTA KOT VASKI KOLOVOZ NA SEMANJI DAN

Travniški semenj pa smo kruto občutili na cesti med nadaljevanjem vožnje proti Ilidži. Cesta, ki jo je še najraje primerjati s cesto Celje-Maribor, je bila polna pešcev, vprežnih voz in jezdecov. Čeprav je ta cesta stara že najmanj deset let nič ne kaže, da bi se kaj vplivala na ljudi. Se vedno se na njej vsi domačini obnašajo kot na vaškem kolovozu. Se huje, niti besnenje avtomobilske trombe ne bo pripravilo jezdecov do tega, da bi se ozrl predno brezkirbno skreče s konjem v levo tih pred presenečenega soferja, ki preiskuje zaradi tega zavore svojega voza v skrajni sil. Ne da bi se zmenil za cvileče zavore in ne da bi se ozrl bo nato jezdec odjahal po stezi na levo s ceste v hrib. Avtomobilski promet je bil dokaj gost in »srednarodn«, vendar so na tej cesti zmagali domačini. Vozniki niso več vozili po prometnih predpisih, temveč po nenapisanih »pravilih« domačih jezdecov, gonilcev živine in pešcev, ki so si s stolčnim mirom pridobili na cesti absolutno prednost. Nisem se utegnil pozanimati, koliko žrtev terja ta zmaga nad avtomobilisti med domačini.

Z ENO ROKO VRATA, Z DRUGO PA...

Nekaj kilometrov pred Ilidžo se cesta razširi in je tlakovana s kockami, ki dišijo po Oplotnici, hkratni pa je nakodrana kot morska površina ob lahmem vetru. Pa s kakimi 70 do 80 števila kar gre. Kamp v Ilidži je zelo lep urejen, le na notranji strani straniščnih vrat so porjavni vsi zapahi. Ljudje zato drže z eno roko vrata, z drugo pa... Straniščno školjke so pa čiste. V recepciji kampa so prijazen in delijo prospekte z načrti Sarajeva in Ilidže v vseh jezikih, samo v nobenem našem. Bife obratuje, le v času manjšega prometa moraš natakarja najprej polskati v enem izmed šatorov, kjer vse kaže, da je monoton zaposlen. Le s čim? Ko prideš in postaviš šator lahko pred spanjem še hitro skočiš dva kilometra do izvira reke Bosne in občuduješ v zalcenih kotanjah postavljenih vrat in velikost. Ribiči so mi pripovedovali o tankajšnjem ribičkem raj, vendar namakanje črvov zame ni ribički raj. Krepka nevlita z mnogo grmenja in manj dežja, a z obilico vetra preiskusi naše šatore, ki si pristožijo dobro oceno in nas nato zazibuje v spanje.

KUPOVALNA MRZLICA V SARAJEVU

ILIDŽA-SARAJEVO-MOSTAR-SLANO
246 km

Zgodaj zjutraj »skočimo« 10 km do Sarajeva in v slogu avtomobilskih dirkačev predirkamo nekaj sarajevskih znamenitosti, ki bi za naše pravzaprav potrebovali več dni in že obvisimo zaradi kupovalne mrzlice naših bolj-ših polovic v ali na Baščaršiji. Opremljen z bosanskimi torbami, opankami, dževami itd. itd. za naše mame, tete, strice in ostalo sorodstvo in nesorodstvo si ogledamo še Gazi Husrevbegovo džamijo za dve sto din po osebi, predirjamo še nekaj znamenitosti in ob sedimo v bezlstanu, starem turškem pokritem tržišču, kjer je razstava domače umetne obrti z gramofonskim ploščami narodne glasbe vred. Srkamo odlično turško, ki nam jo prinese deva v narodni noši in sploh. Turška ni draga, pač pa je k njenemu cenam treba priložiti ne pretirano vstopnino. Napravim še sklep, da si bom enkrat za Sarajevo privoščil več dni in že prvino mimo mostu znamenitega atentata, ki pa je v popravilu (ne atentat, temveč most) nazaj v Ilidžo in še naprej proti Ivan sedlu, Konjicu, Jablanici in Mostarju.

V KONJICU PRODAJAJO 86 OKTANSKO VODO

Z nove ceste proti in čez Ivan Sedlo občudujemo novozgrajeno normalno železnico proti Pločam. Takoj mi je jasno, da je morala biti dražja od žafrana, ker pleza kot alpinist po stenah, leze kot sveder skozi skale in se pne preko več bajnih mostov kot jih zmore vsa Slovenija. Po skoraj neopaznem vzpenjanju ceste prevozimo novi predor, si tako prihranimo nekaj sto metrov avtomobilskega plezanja do starega vrha sedla, ki je najbrž v oblakih in obstojimo na drugem koncu predora. Strmimo v nov svet. Sele zdaj se mi zjasni, da mora imeti Sarajevo precej metrov nad morjem, ker od tu gre le še navzdol, pa dokaj bolj strmo kot z druge strani in mnogo delj. In še nekaj — gozdovi so preč. Skalne gore vsepovsod. Visoke, a povsem drugačne kot naše. Po avtomobilskem slalomu navzdol se ustavimo v Konjicu. Nekaj naših tvega 20 km stranpoti do Boraškega jezera in jim ni žal. Iz več razlogov. Bilo jim je lepo in ko se vrnejo jih lahko obrujem pred hudim. V vmesnem času sem namreč na konjiški bencinski črpalnici dokupil 12 litrov 86 oktanskega bencina. Tako sem vsaj mislil in tudi plačal. Po dveh kilometrih, predno sem lahko našel primerno mesto za kosilo naše ekipe, sem obstal. Fičko ne govori in mi ne more povedati kaj mu je. Koliko pa jaz vem o njem je vse v redu. Cudo mi poljsmita voznik tovornjaka in mehanik iz Tuzle, ki je privozi mimo in ustavi. Tale dvočvorci z voznikom tovornjaka je razkrij skrivnost:

»E, brate, ti si stojliš!»

»Stojim, pa kaj?»

»Jesi ti ti uzlmao bencin na pumpi u Konjicu?»

»Sem, in...?»

»E, vidiš, nisi uzlmao bencin, nego vodu. A na vodu njeedan ne ide. I ja sam stao dva metara iza tebe.»

Tedaj sem zmoli molitev, ki sem se je naučil od naših ježnih bratov, oba navzoča pa sta mi res tovariški pomagala spraviti vodo iz mojega voza. Naj potihem priznam, da sem med tem že pogol zaljubljen. Ker je akumulator zdržal mojo torturo sem z novim superiornim gorivom in z bratskim porivanjem spet lahko prižgal mojega bencinskega konja iz Krasujeva. Tovarni se opravičujem zaradi erdihi mišal na njen račun, ki sem jih imel dokler nisem zvedel za dragoceno konjiško vodo. Zahvalil sem se obema rešiteljema in še lahko pravočasno posvaril sovoznika, ki je medtem občudoval Boračko jezero. Kljub protestom na črpalnici o vodi niso hoteli vede-

Alibegova džamija v Sarajevu ponoči

ti ničesar in so jo menda prodajali naprej. Zatorej vsi, ki mi boste sledili na tej poti, ogibajte se črpalke v Konjicu! Proti njihovi vodi ne pomagajte nadomestni deli.

KLANJAMO SE JUNAKOM POHODA ČEZ NERETVO

Kašljajoč in od časa do časa še vedno sika-joč paro me je nato vozil moj kragujevački »konjic« mimo jablaniškega jezera (jezu se s ceste ne vidi) vendo globlje v tesno sotesko Neretve. To je bil drugi del naše poti, ki za- služi vzdevek najljepši in zraven še divje gro- lji. Užitek mi je kalila misel na moj trpeči voziček. Kralj IV. ofenzive. Prehod preko Neretve. Tudi tam mimo nas vodi zdaj krasna cesta. In v duhu se vedno bolj spoštljivo klanjam tistim, ki so se tod borili in prebi- jali. Za manevri bi bili tod moriški, kakšni so morali biti sele ti boji! Zdal je tu spet fronta. Zdal se približajo graditelji nove pro- ge. Tudi to je zavraten boj. Iz uska v usek,

iz predora v predor, vedno skozi živo skalo. Neretva je prva prebila to pot — po svoje. Zdal je človek osvojil njeno carstvo. Skoraj nerodno mi je, da se tod mimo vozim tako udobno — čeprav s sopihajočim vozom.

POCITELJ — MESTECE IZ »TISOČ IN ENE NOCI«

Nato se soteska razpre in cesta zravna. Pred nami je vrh Veleža. Se malo in že imamo parkirne težave v Mostarju. Jaz še poseb- no. Rad bi nšel vsaj majhno strmino, da bi kasneje lažje vžgal motor. Vse se najde, če iščeš, pravijo. Nato obvezno peš čez zna- meniti most. Tedaj se zavemo, kako vroče je menadoma. Seveda, kaj naga prehod iz go- ra v dolino. Se obvezno fotografiranje in ob- vezna turška v enem izmed lokalčkov pri sta- rem mostu in že nas podi zakon motorizirane- nega turista — naprej. To potovanje je samo naga pregled, izvidnica, ki bo povedala, kje se bo vredno v bodoče za dalj časa ustavlja- ti. Mostar je takšen kraj. (Nadaljevanje)

Na levi astronaut Vladimir Komarov, na desni Lina in Vladimir ob srečanju v Kijevu po 25 letih VESOLJEC JI JE NAŠEL SINOVA

● VESOLJEC KOMAROV JE POSREDOVAL, DA STA SE PO 25 LETIH SPET VIDELA MATI IN SIN
● LINA WITTMANN-KOMAROVA JE S SINOM FINOMECHANIKOM TUDI ZADOVOLJNA

Ko je astronautična trojka v »Vostohodu« 1964. leta šestkrat obkrožila zemljo, je ves svet pisal o treh ju-

nakih. Med njimi je bil tudi inženir Vladimir Komarov.

V Weissenburgu v Zahodni Nemčiji je 70-letni Lina Wittmann-Komarovi vztrepetalo srce. Prepričana je bila, da je vesoljec njen sin. Lina je ob koncu prve svetovne vojne poročila ruskega kapetana Vasilija Komarova. Šla je z njim v Sovjetsko zvezo. Imela sta dva sina, Leonida in Vladimira. Ko pa je sopro- umrl, je Lina šla spet nazaj v Nemčijo in to leto dni pred napadom na SZ. Sovjetske oblasti sinovoma niso dovolile odhoda. 25 let Lina ni ve- dela za sinova, naenkrat pa ime Vladimira na prvih straneh vseh časopisov sveta. To je bilo pred dvema letoma...

Lani je bil podpolkovnik Vladimir Komarov v Münchnu, kjer je zvedel za nesrečno zmoto stare žene. Po vrnitvi v domovino je začel iskati svojega soimenjaka. Našel ga je v azerbejdžanskem mestu Mingetcauru. Obiskal ga je in o obisku pisal Lini v Nemčijo. Letos je Lina potovo- vala v Kijev, kjer se je srečala z Vladimирem, ki sicer ni astronaut, temveč finomehanik. Nič zato. Snidenje s sinom, snaho in vnučko je bilo pristrčno in prekratko, komaj dva dni. Zdal kujejo načrte. Mama in babica Lina je pripravljena za ponovno selitev. Jesen svojega živ- ljenja hoče preživeti pri sinu v daljnem Azerbejdžanu.

Se ena zanimivost k tej ganljivi zgodbi. Lina Wittmann-Komarova, ki je po svojem drugem možu v Nemčiji dobivala borno pokojnino, je bila hud nasprotnik vesoljskih poletov, češ da so zapravljanje denarja, medtem ko nekateri ljudje komaj živijo. Njeno mišljenje je temeljito spremenil omenjeni polet »Vostoka«. Kajti če bi Komarov ne letel v vesolje, bi osamljena žena nikoli ne našla svojih sinov. Leonid, starejši sin, se ji je javil iz Leningrada.

Spanje

Prav gotovo za znanstvenike današnje dobe ni ravno spodbudna ugotovitev, da po tolikih letih intenzivnih raziskav še ne morejo dati popolne razlage, kakšno vlogo v človekovem življenju ima spanje. Seveda je za marsikoga to vprašanje preenostavno, da bi bilo potrebno o njem razmišlja- ti, kajti odgovor je površnemu opazovalcu na dlani: spimo, ker smo utrujeni. Vendar stvar ni tako enostavna; v resnici gre za mnogo bolj zamotane fiziološke procese, kot si lahko mislimo. Nenavadno je, da prespimo kar tretjino življenja, da smo recimo celih 25 let »izključeni« iz dogajanj in izolirani od okolice.

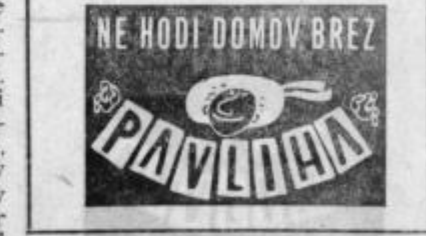

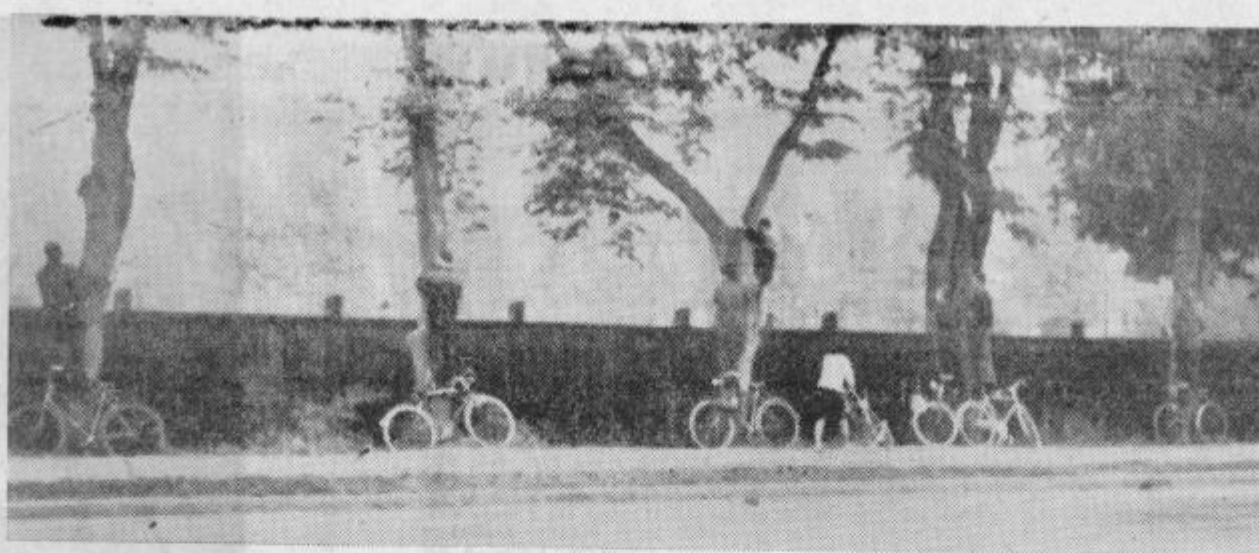
Ali moramo toliko spati? Upam si trditi, da v tem resnično malce pretiravamo, oziroma da se glede spanja pogosto razvajamo. Tudi najnovejšje ugotovitve fiziolo- gov potrjujejo to tezo. V nekem ameriškem inštitutu so iz- vedli poizkuse na skupini pro- stovoljcev in uspeli skrajšati čas potreben za spanje na vsega tri ure dnevno. Poizkusi so trajali cele tri mesece, ljudje pa so med tem uživali poživilo iproniazid, ki baje deluje podobno kot kava. Ob tem se lahko spomnimo tudi mnogih znanih zgodovinskih osebnosti, ki so kljub napornem, včasih državniškem delu, shajali z nekaj ničlimi urami spanja. To- rej bi lahko omejili spanje, če bi to bilo potrebno, seveda v skladu z našo starostjo, zdravjem in splošno konstitucijo. Vendar pa se vsi preveč radi prepustimo blagodejnemu občutki ugodja in varnosti, ki nam ga nudi udobna postelja. Poleg tega pa gre brez dvoma slehernemu človeku tudi za tako imenovani »beg pred realnostjo«, beg v stanje brez skrbi in težav. Ze dalj časa so znani centri za spanje, ki se na- hašajo v medmožganih in katerih draženje z električnimi tokovi določenih valovnih dolžin povzro- či občutek hude zaspanosti, ki se ji je nemogoče upreti. Manj zna- no pa je dejstvo, da ima s spa- njem opraviti tudi krvni obtok. Do tega odkritja so znanstveniki prišli z relativno preprostimi po- izkusi: Kri poizkusnega psa, ki so jo dali časa ohranjati v budnem stanju, so injicirali v krvni obtok spočitega, pravkar nrehučenega psa. Učinek je bil nresenetljiv: no nekaj trenutkih se je pes, ki je dobil injekcijo, pogreznil v globok spanec. Iz opisane poizkusa jasno sledi, da morajo v krvi obstajati snovi,

verjetno podobne hormonom, ki se tvorijo in kopičijo v budnem stanju ter izginjajo med spa- njem. Prav te snovi, ki kemično še niso znane, morajo vplivati na center za spanje in uravnavati njegovo pravilno delovanje. Toli- ko vedo o spanju fiziologi. Bio- logi pa prav tako ne morejo dati neke popolnejše razlage za ta pojav. Pretežno prevladuje mne- nje o prilagodjenosti organizmov na spremembe v naravi. Menja- vanje dneva in noči je narokova- valo tudi prilagoditev živali in rastlin in so postale bolj pasivne v enem in aktivne v drugem delu dneva. Tema sama prav gotovo ne terja spanja, kajti mnoge ži- vali postanejo živahne šele pono- či in marsikatero rastlino odpre- jo cvetove v prvem mraku. Šlo bi torej zgolj za razdelitev dneva na aktivno in pasivno periodo.

Verjetno pa bo potrebnih še mnogo znanstvenih naporov, da bo to, čeprav vsakdanje vpraša- nje, zadovoljivo pojasnjeno.

Puncer Franjo

PODOBNE PRIZORE ODKRIVAMO VSELEJ, KADAR JE NA GLAZIJI KAKSNA NOGOMETNA TEKMA. MAR JE PROSTOR ZA GLEDALCE ZNOTRAJ PLOTA ZARES VSELEJ ZASEDEN, ALI SO MORDA VSTOPNICE PREDRAGE? VSEKAKOR OB TAKSNIH PRIZORIH CELO MNOGI AVTOMOBILISTI OBRNEJO POGLED NA GLEDALCE, KI SE S SVOJIM KOLEM VZPENJAJO NA PRSTE, DA BI VIDELI DOGAJANJE NA IGRISCU.

SLOMSKOV TRG. OB VIHODU V ZUPNISCE JE VZIDAN KVADER IZ BELEGA POHORSKEGA MARMORJA. NA OZJI STRANICI KVADRA JE LEVJA GLAVA. KAMEN JE MORDA SLUZIL KOT PODSTAVEK CASTNE-MU STOLU.

JEZIK JE SAMO SLUGA MOZGAN

Bogat Američan se je vrnil z večtedenskega potovanja po Evropi. Doma je svojemu sosedu pripovedoval, kaj vse je videl in kaj vse je kupil:
— No, v Parizu sem kupil čudovitega Rubensa za 10.000 dolarjev.
— Res? Koliko konjskih sil?

PREHUDA KAVA

— Danes zjutraj si ml skuhala tako močno kavo, da ves dan nisem mogel zasiti očesa.

FARMER V YORKSHIRU V ANGLIJI JE ZE MISLIL, DA BO PO MAJHNEM PRASICKU, KI SO GA BRATJE IN SESTRICE ODRINILI OD MATERINEGA SESKA, BIL JE ZELO PRESENEČEN, KO JE VIDEL, DA JE REVČKA POSVOJILA BER-NARDINKA BONNIE. PRASICEK JE ZDAJ ZADOVOLJEN, JE LJUBLJENEC VSEH NA FARMI IN IMA CELO IME — BERTIE, MEDTEM KO NJEGOVI HUDOBNJI BRATCI IN SESTRICE SE NI MAJO IMEN.

ROSTOCK, POPOLNOMA NOVO PRISTANISKO MESTO V VZHODNI NEMCIJI SE PONAŠA Z ZENSKO GODBO NA PIHALA. PRAVILO, DA PRIMANJKUJE MOSKIH ZA DRUGA DELA, KAJ BI JIH TRAPALI SE Z INSTRUMENTI. SICER PA JE TAKSNA ZENSKA GODBA TUDI ZA POGLED PRIKUPNEJŠA.

VZGOJITELJICE V OTROSKEM VRTCU V BRNU (ČEHOSLOVAKA) SO PRISLE NA ORIGINALNO IDEJO, KAKO VARNEJE VODITI MALE VAROVANCE PO MESTNIH ULICAH. NA DALIŠO VRV SO PRICVRSTILE MANJŠE ZANKE, ZA TE ZANKE SE OTROCI LEPO PRIMEJO IN KORACAJO V DVOJNI GOSJI VRSTI PO PLOČNIKU. SEVEDA SE MAJHNE LENOVICE PUSTIJO KREPKO VLECI. ZAKAJ PA NE?

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10				11				12
13			14			15		
16			17		18		19	
20		21						22
23	24		25					26
27		28		29		30		
31			32			33		
	34					35		

VODORAVNO: 1. važno živilo; 5. otočje pred Sicilijo; 10. atensko pristanišče; 11. alpinistična skupina, povezana med sabo z vrvo; 13. srbskohrvatski izraz za orodje; 14. avtomobilska oznaka Karlova; 15. angleški plemiški naslov; 16. spremljevalec ognja; 17. vrsta sadja, izhajajočega iz Japonske; 19. duša umrlega po verovanju starih Slovanov; 20. začetni priimka in imena slovenskega kiparja, doma iz Lastomerca pri Ljutomeru; 21. vojaško poročilo; 22. osebni zainek; 23. predgra v španskem gledališču; 25. maroga, pega; 26. češka pritrđilnica; 27. reka v severni Avstriji, ki se izliva v Donavo; 29. tedenska tribuna; 30. letopis; 31. borec za svobodo Kube; 33. konjski lasje; 34. francoski kralj, ki se je bo-

ril proti Normanom (923—936); 35. ljudska skupina.

NAVPIČNO: 1. bogat človek; 2. ime armenskega skladatelja Hačaturjana; 3. del teniške igre; 4. okrajšava za to je; 5. eno izmed gesel francoske revolucije; 6. kemični znak za element galij; 7. pozdrav starih Rimljanov; 8. ime ameriškega pevca Martina; 9. izenačitev; 10. oseba, ki skače s padalom; 12. votlo mesto v organu, jamica; 14. eden izmed rimskih gricov; 17. klica, poganjek; 18. ena izmed grških boginj; 24. italijanska poročevalna agencija; 26. drugo ime za jancz; 28. glavni stevnik; 30. naplačilo; 32. kemični znak za element rutenij; 33. okrajšava za Gospodarsko razstavišče. (UDO)

ZBRANO NA TEMO POLJUB. PO-SNETKI OD SPODAJ NAVZGOR DOKA-ZUJEJO, DA LJUDJE PAC NISMO IZ-UMILI VSEGA, KAR POCNEMO. TAKO JE NA PRIMER S POLJUBOM, SAJ VEN-DAR NE BOMO TRDILI, DA ZIVALI O-PONASAJO CLOVEKA, VPRASANJE PA JE, CE STIKANJE UST, KLJUNOV IN GOBCKOV MED ZIVALMI POMENI ISTO KOT PRI LJUDEH?

